National Library of Canada
Collection Development Branch.
395 Wellington Str. Order sect
Ottawa, On

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 23 (1840) 1985 | NELJAPÄEVAL, 6. JUUNIL — THURSDAY, JUNE 6 | XXXVI aastakäik

Aupeakonsul Ilmar Heinsoo kirjutab eesti rahvusgrupi nimel alla isikuvabaduse nõude proklamatsioonile Ontario parlamendihoones. Tema taga August Nõmmik, Toronto Eesti Võitlejate Ühingu lippu hoiab P. Kunstimees.
Foto — O. Haamer

Resolutsioon Torontos:

Augusti esimene nädal inimõiguste nädalaks

Ontario parlamendiliige Tony Ruprecht korraldas eriilise koosoleku Ontario provintsi parlamendihoones üle-kanadalistele ja kohalike organisatsioonide esindajatele neljapäeval, 30. mail, protesteerimiseks selle vastu, et Nõukogude Liit ei austa Helsingi kokkuleppe tingimusi inimõiguste kasutamise alal ja ei luba ajakirjanikel jälgida Ottawas asetleidva Inimõiguste Konverentsi käigu. Konverentsi peetakse kinniste uste taga.

Koosoleku kokkukutsumiseks Tony Ruprecht'il oli parlamendi juhatuse ja kõigi poliitiliste parteijuhtide nõusolek. Kohal oli üle 200 ülekanadalise ja kohaliku organisatsiooni esindaja, kümmekond parlamendiliiget ja arvukalt ajakirjanikke. Jumala abiga, ütles Tony Ruprecht, võib sellel koosolekul olla ülemaailmse ulatusega tähtsus.

Kokkutulnuid informeerisid Tony Ruprecht ja Ontario parlamendiliige Robert Nickson selles, et Ottawas on kogunenud 35 riigi esindajad eriliseks konverentsiks, et selgitada, kuivõrd tõhusalt on Helsingis 1975.a. allakirjutatud inimõiguste ja vabaduste deklaratsiooni eeskirju täidetud sellele deklaratsioonile allakirjutanud riikide poolt. Nad süüdistasid N. Liitu selles, et tema esindaja nõudel konverents on kuulutatud kinniseks, samuti on jäänud kinniseks N. Liidus vanglate, vaimuhaiglate ja sunnitöölaagrite uksed, kus peetakse kinni teisitimõtlejaid ning isikuid, kes oma südametunnistuse nõudel ei pea õigeks kommunistlikku hirmuvalitust N. Liidus.

Koosolek on kutsutud kokku selleks, et võtta vastu resolutsioon üleandmiseks Kanada peaesindaja poolt Ottawa konverentsi juhatajale inimõiguste ja isikuvabaduste keelustamise kohta N. Liidus ning taotleda, et Kanadas saaks augustikuu esimene nädal kuulutatud inimõiguste nädalaks Helsingi kokkuleppe 10 aasta kestvuse tähistamiseks.

Resolutsiooni teksti luges ette Tony Ruprecht. See võeti vastu koosolejate poolt suure aplausiga ning kinnitati siis kokkutulnud organisatsioonide esindajate poolt allkirjadega.

RESOLUTSIOON

Kanada ja 34 teist riiki kirjutasid alla 1. augustil 1975.a. Inimõiguste ja Isikuvabaduste Deklaratsioonile Helsingis.

— Kuna Kanada on nüüd 35 riigi esindajate konverentsi korraldaja Ottawas, kus on läbivaatamisel ja selgitamisel, millisel määral on rakendatud selle kokkuleppe eeskirjad;

— Kuna N. Liidu nõudmisel on konverentsi uksed jäetud suletuiks meediale, N. Liit ja teised Ida-Euroopa maad on keelustanud inimõiguste kasutamise, on pannud vanglatesse, vaimuhaiglatesse ja sunnitöölaagreisse tuhandeid inimesi ja piinavad neid;

— Kuna Kanada rahvas hindab inimõigusi ja vabadust, on väga puudutatud N. Liidus vangistatute õnnetust olukorrast, sest Kanada on üks nendest riikidest, kes kirjutas alla Helsingi Paktile ja hindab, et Kanadas respeteeritakse selle pakti nõudeid;

— Kuna rahvad, kes hindavad isesvust ja vabadust, on sunnitud kulutama palju raha relvastuse peale, et mitte jääda kaitseta, võrreldes relvastuva N. Liiduga; ja

— Kuna Helsingi kokkulepet on pidevalt rikutud N. Liidus ja kedagi ei lubata seal minna külastama neid, keda peetakse kinni seepärast, et nemad on vastu N. Liidu inimõiguste keelustamisele, kuigi sellel pole midagi ühist riigikaitse saladuste ohustamisega, paneb rahva mõtlema, kuidas N. Liitu saab usaldada relvastuse

(Järg lk. 3)

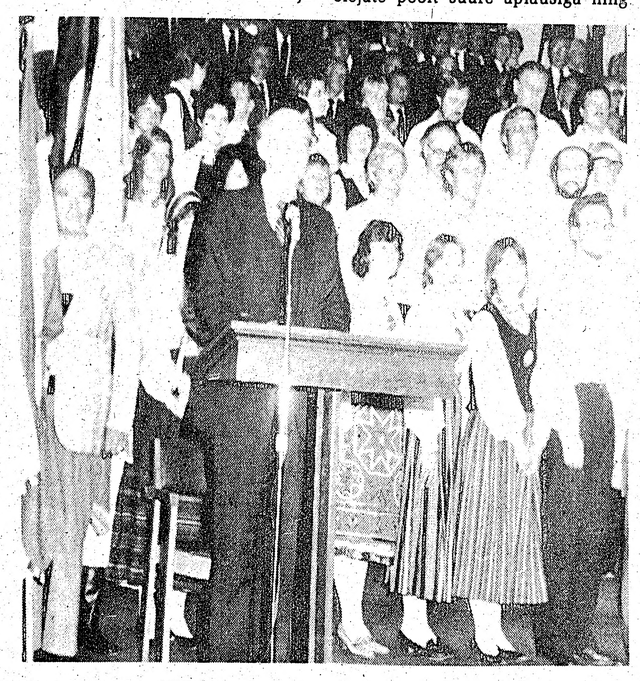

Ontario parlamendiliige Tony Ruprecht loeb ette vabadusenõude proklamatsiooni. Tagaplaanil „Estonia" koori ja leedu koori liikmed.
Foto — O. Haamer

estonia

KONTSERT

Juhatab ROMAN TOI
Külalissolist JAAN JÄRVLEPP — tšello
Saadab klaveril HELGI EISO-FATOVIC

Teisipäeval, 11. juunil 1985 kell 7.30 p.l.,
Walter Hall, Edward Johnson Building,
University of Toronto

Pilotid saadaval Eesti Abistamiskomitee ärist ja koori liikmeilt.

Pääse — $8.00
Õpilastele ja Pensionäridele — $6.00

Hävitav tornaado raevutses Ontarios

Nädala algul maeti 12 tornaadoohvrit, mis reede õhtupoolikul USA-st 100-km-kiirusega tunnis Kesk-Ontario tuli, hävitades 300 elamut ja tööstusi jättes ligi 100 inimest mitmes asulas peavarjuta. Külma ja sooja õhumassi kohtumisel tekkinud tugev keeristorm hävitas Torontost põhjapool asuvas Grand Valley vanas asulas, Orangeville'is, Shelborne'is, Allistone'is Tottenhamis ja Barries, kus surma said 8 inimest. 13 vigastatut on raskes olukorras ja 265 said kergemaid vigastusi.

Kogu kahju tõuseb üle 100 miljoni dollari, mille katteks lubati riiklikku abi ja on avatud mitu abistamisfondi. Ajalehed tõstavad eriti esile kiiret abi kohaliku rahva poolt, kes tõid kokku tonnide viisi toitu ja pakkusid peavarju.

Tottenhamis purustas tornaado eestlastele tuntud Järve talu, millest pikemal toome teisal.

N. Liidu spioon eluks ajaks vangi

USA ülemkohus Los Angeles'is mõistis eluks ajaks vangi lennuväeinseneri Thomas Cavanagh, kes tahtis müüa venelastele USA uuema pommitaja salajasi joonistusi. Prokurör luges teda isamaa äraandjaks, kelle tegu võis raskesti kahjustada USA riigikaitset. Kohus mõistis ta eluks ajaks vangi. Raske karistus oli mõeldud hoiatuseks teistele, et keegi ei laseks end tõmmata N. Liidu spioonide võrku.

Thomas Cavanagh seletas kohtus, et ta tahtis venelastelt saadava rahaga maksta ära oma võlad.

Õhukeeris kiskus Järve talu elumajalt osa katust ja lammutas maatasa lauda. Foto — Enno Agur

Tornaado purustas Tottenhamis Järve talu

TOTTENHAM („Meie Elu" kaastööliselt) — Ontarios suuri kahjustusi tekitanud tornaado läks reedel, 31. mail kl. 5.10 õhtul ka läbi Tottenhami purustades eestlastele tuntud Järve talu, kus elab selle rajaja Juhan Järve poeg Ado oma perega.

Õhukeerises kukkus elumaja korsten läbi katuse ja alla jäi Koidula Järve, kes pääses õnneks vaid luumurdega, kuna kivid põrkusid vastu kaitsvat raudkäsipuud. Ta viidi haiglasse. Vigastuteta pääsesid Ado Järve ja tütred Ellen ja Anne Ruberg. Tornaadost jäi puutumata vend Tõnu Järve, kes elab läheduses oma uues majas.

Õhukeeris kiskus Ado Järve elumajalt pool katust, lõhkus uksi ja aknaid. Lammutas maatasa lauda, kus said surma kuus looma, murdis puid ja katkestas elektriühenduse.

Järve talu rajati 30 aastat tagasi Juhan Järve ja ta poegade poolt. Aastate jooksul on seal skautlikud noored pidanud talipäevi ja laagreid, korraldatud jumalateenistusi ja pererahva külalislahkust nautinud paljud kaasmaalased, peetud pulmi jne.

Talupidamist alustati paari kariloomaga ja nüüd on talus järele jäänud jälle vaid paar looma. Aga Juhan Järve pojapojad juba parandasid katust ja kõigil on hea meel, et Jumal oli hoidnud seda perekonda kõige halvema eest.

M.J.

Okupeeritud Eestis

Läbiotsimised kirikuõpetajate juures

Konfiskeeriti ka peapiiskop Veemi ja piiskop Raudsepa karjasekirju

STOCKHOLM — Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskus tegi Kodu-Eestist saadud kiirteate pastor Harri Mõtsniku arreteerimisest rahvusvahelistele pressiagentuuridele teatavaks 15. aprillil. Abistamiskeskuse informatsiooni kasutasid Lääne tv- ja raadiosaated ning ajakirjandus. Abistamiskeskus on nüüd saanud täiendavaid andmeid nii Harri Mõtsniku arreteerimisest kui ka sellega seoses toimunud läbiotsimistest ja ülekuulamistest.

Harri Mõtsniku elukohas Varblas, Pärnumaal, toimus 3. aprillil 1985 Eesti NSV prokuratuuri orderi nr 288/85 alusel läbiotsimine, mille lõpetamisel ta kuulutati arreteerituks, süüdistatuna Eesti NSV kriminaalkoodeksi § 68-1 järgi „nõukogudevastases agitatsioonis ja propagandas".

Samal päeval teostati KGB poolt läbiotsimised ja ülekuulamised ka teiste kirikuõpetajate ja usklikult aktiivsete luterlaste juures.

LÄBIOTSIMISED

Urvastes, Võrumaal, otsiti läbi koguduse kantselei ja pastoraat ning kuulati üle koguduse õpetaja Villu Jürjo ühes tema talumaja läbiotsimisega Lasval. Räpinas, Võrumaal, otsiti läbi koguduse kantselei ja pastoraat ning kuulati üle koguduse õpetaja Andres Põder. Pilistveres, Viljandimaal, otsiti läbi koguduse kantselei ja pastoraat ning kuulati üle koguduse õpetaja Vello Salum. Kohilas, Harjumaal, otsiti läbi aktiivse luterlase ja jutlustaja Tarmo Soomere kodu, millele järgnes tema venna Urmas Soomere ja ema ülekuulamine. Tartus toimus läbiotsimine aktiivse luterlase Maris Sarv'e töökohas Teaduste Akadeemia Füüsika Instituudis, kus ta töötab sekretärina, koos sellele järgneva kodu

(Järg. lk. 3)

SEEDRIORU SUVEHARJA PIDU

29. juunil
Kontsertaktus kell 4.00 p.l.,
vabaõhuteater kell 9.30 õ.

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House,958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada, M4K 2R6
Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J.,USA. Tel. (201) 262-0778.

„Meie Elu" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp. kl. 9 hm.—5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 hm.—8 õ., laup. kl. 9 hm.—1 p.l.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse (US$) 1. a. $44.00, 6 k. $25.00, 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse — 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.

Üksiknumber — 75¢

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul — esiküljel $5.50, tekstis $5.00, kuulutuste küljel $4.75.

Kes võtavad õiguse vabaduseks

Kanadal on juba mõni aasta oma põhiseadus ja on vaba vormilisest sidemest Inglismaaga. Kanadal on oma põhiõiguste põhikiri (Charter of Rights). Vaatamata sellele on võetud küsimusmärgi alla, ka Kanadal on nüüd rohkem vabadusi kui varem? „Mitmel moel on meie vabadused vähenenud", kirjutab ajakiri „Influence" oma aprilli/mai numbris.

Lisaksime sellele, et mõnedele on vabadused vähenenud, mõned kasutavad vabadusi hoolimatult, ülejäänud ühiskonna vabaduste kahjuks. Üheks näiteks on kommunistliku propaganda sissetung vabaduste nimel Nõukogude enda aparatuuri kaudu, kuid ka mitmesuguste mõjugruppide tegevuse kaudu. Sarnane vabaduste kasutamine kahjustab suure osa rahvastiku rahulikku ja tervet ellusuhtumist, kahjustab poliitilisi vahekordi ja kahjustab kauges perspektiivis isegi riiklikku julgeolekut.

Üheks näiteks on julgeoleku konverents Ottawas. Nõukogude Liidu esindus kasutab Kanada kahjustamist oma valitud „uudistega" näiteks isegi „Eatoni" töötajate hiljuti lõppenud streigist. Nad ütlevad: „Eatoni" töötajate streik sümboliseerib tööliste-vastast võitlust ekspluateerivate ettevõtete ja kapitalistliku valitsuse poolt.

Kui kusagil võõra maa esindajad tungivad teise maa siseasjadesse, siis on see selgemaks näiteks Kremli poolt. Need esindajad ei ässita üles ainult tööliskonda, vaid ka halvustavad Kanada võimulolevat valitsust. Seda kõik sõnavabaduse nimel, mis neile on konverentsist osavõtu kaudu antud või pole antud. Sarnane sõnavabadus kahjustab Kanadat ja sellist sõnavabadust ei tohi olla.

Eelnimetatud ajakiri märgib: „Vabadus tähendab õigust olla vale, õigust erineda teistest ja mõelda erinevalt". Kuid Kanadas on mitmesuguseid gruppe, kes ainuüksi võtavad endale õiged olla. Kui leidub teisitimõtlejaid ja -ütlejaid, siis on pahandus suur. Sellised erigrupid endale võetud õiguse põhjal asuvad piirama neist erinevaid inimesi ja gruppe. Nad piiravad seega teiste vabadust.

Sellistena võiks nimetada: 1) protesteerijaid uue relvastuse katsetamisel, 2) naisõiguslasi, kes nõuavad võrdseid palgatingimusi aladel, milliseid nad täita ei suuda, 3) protesteerijaid avalikus hääles ilmuva informatsiooni kohta, mis neile ei sobi, 4) igasuguseid protesteerijaid ja demonstreerijaid igal võimalikul ja võimatul juhul.

Tuntud ajakirjanik ja kommentaator Doug Collins pidas läbi võitluse Briti Columbias radikaalsete pastorite ja ülikooli õppejõududega, kes süüdistasid Collinsi inimõiguste vastu eksimises või teiste sõnadega grupidiskrimineerimises. Collins oli halvustanud indiaanlasi ja Kaug-Idast saabuvat „paadirahvast" niiöelda isaliku noomitusega elanikkonna segamisega, mis käis ka valitsuse vastu.

Kuid Collins on ägeda sule ja ägeda sõnaga ja ta suutis teda rünnanud radikaalide karja eemale tõrjuda ja säilitas isegi oma koha. Collins ütles professorite kohta: „Nad on nii endatähtsad, et nõuavad küll akadeemilist vabadust, kuid ei ole võimelised nägema sama vajadust ka pressi ja inimeste suhtes. Üldine suund on heidutav ja sunnib endatsenseerimisele. Vaba sõna vastaste rünnakrühmituste eesmärk on, et ainult nemad kontrollivad avalikku arvamist."

Neist ridadest võib järeldada, et on tekkinud aktivistide gruppe avaliku arvamise kontrolliks. Esiteks protesteeritakse, rünnatakse ja insinueeritakse neid, kes ei meeldi. Teiseks tungitakse meedia koosseisu selleks, et omapoolset radikalismi lansseerida igal võimalikul pinnal, mis vähegi meeldib. Kui sellised on juba koosseisus, siis on võimata vastasmõtteid esitada, sest need ei leia kasutamist.

Kui tähelepanelikult meediat jälgida, siis hakkame peagi nägema, et meedia ongi juba suurel määral üle võetud. Siit jätkub lugejaskonnakuulajaskonna süstimine ettenähtud suunas, õnneks vähemate tulemustega. Sest Kanada keskmine inimene annab oma suure tähelepanu küll spordile, ometi taibatakse ka poliitilist insinuatsiooni ja kindlaid tendentse. Ka Kanada organiseeritud tööliskond on ikka veel poliitiliselt terve, välja arvatud agressiivsed streigiunioonid.

Mida saame siis teha? Olukord nõuab meie organisatsioonidelt vägagi aktiivset tegevust ja tervet juhtimist. Nõukogude Liidu subversiivsele poliitikale peame kõikjal ja alati vastu astuma. See on meie kohus ja see tuleb kasuks ka Kanadale.

V.

Kas kuust kujuneb maailmaruumi prügimägi?

Nagu välk selgest taevast, tavatseti meil ütelda täieliku ootamatuse korral. Ja kui keegi rääkis uskumatut juttu, soovitati tal minna kuu peale. Tänapäeval võib tulla ja on tulnud selgest taevast halvemat kui välku ja kuu tulevik on tublisti kaalul. Nagu NORAD (N. Amer. Aerospace Defense Command) teatab, ringleb praegu ümber maakera kaugelt üle 3800 mitmesuguse prahi hulka kuuluva eseme, kogukaaluga vähemalt 6 tonni. Kaks kolmandikku sellest asub 22.300 miili, üks kolmandik ainult 120–300 miili, kaugusel maakera pinnast.

Kuigi nende atmosfääris mittehävimise juhtudel maakerale langenu.isel suuremate õnnetuste võimalusi peetakse minimaalseiks, on neid juba esinenud. Nii kurtis Castro juba 1961.a., et USA atmosfäärisõiduki tükk on tapnud Kuubale kukkudes lehma. 1969.a. tabas üks N. Vene õhusõiduki tükk merel olevat Jaapani laeva, tekitades 5 mehele raskeid vigastusi. 1962.a. kukkus 21-naelane Vene Sputnik 4-nda tükk Monitowoc'is (Wisc.) No. 8 ja Park Str. ristumiskohta, õnneks inimesi vigastamata. Nagu „välku selgest taevast" on registreeritud prahisadu atmosfäärist Zambias, Soomes, Nepalis, USA-s, Kanadas jm., seni kokku 9.695 eseme näol, kusjuures näit. Kanadas N. Vene 5-tonnise Cosmos 954 osad külvasid üle sadasid ruutkilomeetreid, õnneks väheasustatud põhjasosas.

Tõsisematel kordadel on tegemist funktsioneerimisvõime kaotanud ja kontrolli alt ära libisenud satelliitidega, milliseid on praegugi mängus üsna mitu. Tõeliselt taevalaotus ehk „orbital space", nagu seda kutsutakse, juba praegu mitmes suuruses kunstlikke liikuvaid (kuni 18.000 miili tunnis) sedavõrd ülekoormatult täis, et nad mööduvad üksteisest mitte üle 30-miilise vahemaaga, kuigi on olemas kirjutamata kokkulepe Venega, et satelliidid ei tohi ringleda üksteisele lähemal kui 200 kilomeetrit.

Satelliitide kokkupõrgete võimalus ongi kõige tõenäolisem oht, nagu seda kinnitas kahe USA satelliidi kokkupõrge 1965.a. ja loendamatute osade laialipaiskumine eksiränna-kuile ilmaruumis. Tabatuna mingist sellisest eksitükist, plahvatas 1981.a. N. Vene üks satelliit, 135 tükiks. 1975.a. hävis üks USA balloonidest kokkupõrkel mingi eksihulkuva metallitükiga. USA „Shuttle 10" maandus läinud veebruaris hernetera suuruse vigastusega aknal, tekitatud kokkupõrkest titaniumi, berilliumi või mõne teise metallitükiga.

KUU PRÜGIMÄEKS

Enamiku prahist maailmaruumic, nagu NORAD märgib, moodustavadki funktsioneerimisvõime kaotanud satelliidid ja mitmesugused „proovikehad". Neile liituvad satelliitide ja meteoriitide kokkupõrgetest tekkinud jäätmed. Kuid süütud ei ole ka astronaudid, kes on visanud üle parda vigaseid sõidukiosi, tühje konservipurke, hapnikutsilindreid jne. On esinenud ka õnnetuid „näpuvahelt libisemisi", nagu Ed. White'i valge kinnas, George Nelsoni kaotatud kruvid ja palju muud. Maakera külgetõmbejõu piirkonda jõudes need väiksemad esemed põlevad, nagu hävis N. Vene Sputnik 1 kolm kuud pärast ülestulistamist. Kuid juba senini maapinnale langenud või ülal kokkupõrkeid ja suuremaid õnnetusi põhjustanud ja põhjustav „praht" sunnib teadlasi mõtlema murega tulevikku.

Lahenduse otsimisel on NASA's arutusel mõte, et tulevikus peaks oma sõidukist väljunud astronaudil olema võimalus „rehitseda" osa prahti kokku, köita nagu raudteevagunid üksteise sappa, ühendada see raketiga ja uputada Maale jõudes ookeani. Kas tõsimeeli või naljaks on siginenud selle idee kõrvale veel teine — prügimäe moodustamine kosmoses, kas või näiteks Kuul, kus ongi juba ees Apollo-reisult jäetuina kallis kuusõiduk, 5 milj. dollari väärtuses pildistamisseadmeid, golfipalle ja muud. „Kes teab", märgib üks NASA teadlasi poolnaljatades, „prügimägi seal ülal võib kujuneda meile ühel päeval tulevikus heaks ja kindlaks paigaks mõne vajaliku osa leidmisel." Kes teab, tõepoolest — Kuu on ju juba kaotanud kogu oma vana võlu, olgu see siis romantiline, lüüriline või muu!

-u

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele
Eesti Sihtkapital Kanadas
kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

ÕIENDUS

„Meie Elu" nr. 13 on ekslikult minu nime kasutatud T.E.P.K. juubeli kirjelduses lauses: „1970 a. 28. veebr. jõuti klubi asutamiseni H. Lepni eestvedamisel".

Aga „Eestlased Kanadas" ajaloos teatab end sellena Elfriede Loosberg, kus ta teatab:28. veebr. 1970 a. oli tema juhtiv tegelane E.T.P.K. allutamisel Abistamise Komiteele samal kuupäeval — tähendab eestvedamist.

HILDA LEPNI

Suurem N. Liidu spioonide võrk USA meresõja saladuste jahil

USA salaluure vahistas mereväelase Mihhael Walkeri ja tema isa, endise USA mereväeohvitseri John Walkeri, kes olid töötanud N. Liidu spioonidena pikemat aega ja andnud üle vene agentidele väärtuslikke ning salajasi dokumente USA mereväe kohta.

Tähtsamaks nende seas oli N. Liidu informeerimine selle kohta, kuidas USA mereväge teeb kindlaks N. Liidu allveelaevade asukohad vee all. Mihhael Walker teenis madrusena aatom-allveelaeval Nimitz ja temal oli ligipääs salajase informatsiooni tsentrisse, kuhu tulid andmed N. Liidu allveelaevade asukohtade kindlaksmääramise kohta.

FBI arvates mõlemad Walkerid kuuluvad ühte suuremasse vene spioonide võrku ja loodab juba lähemal ajal teatada uutest arreteerimistest N. Liidu spioonide seas.

TORONTO EESTI ÜHISPANK
958 Broadview Ave., Toronto, Ontario M4K 2R6
Ühenduses on jõud
SOODSAD LAENUD KAASMAALASTELE
Informatsiooniks helistage
465-4659

Majanduselu

Rahvuslik võlatoime teadlaste luubis

Ajaloost võime õppida, et rahvaste kultuuritaseme paremad osad sotsiaal-ühiskondlikus struktuuris on seotud vahetult selle või teise rahva majandusliku arengu ja moraalile rajatud õigusliku korra rakendamisega.

Kahe viimase dekaadi vältel on pea igas riigis vaieldud suure ohu üle rahvuslike võlgade pärast ja loetud see suureks takistuseks edukamale majandusarengule. Ameerika mandri keskpankade juhid on jätkuvalt nõudnud nende vähendamist riigi-eelarve korras, kuna eitaval juhul olla võlaprotsentide tõstmine paratamatu. Allpool toodud ülevaatest peaks selguma, et rahvuslik võlakoorem ei ole nii ohtlik, et seda oleks põhjust karta – eriti siis, kui võlausaldajaks riigile on oma kodanikkond, nagu seda märgib statistika Kanadale. Siin on teada, et Liiduvalitsus võlgneb bondide näol oma kodanikele üldsummast enam kui 90%. Sellepärast majandusministril poleks tarvis kasutada drastilisi kärpeid eelarves, sest sellised kärped tooks endaga kaasa töötatööliste arvu suurenemise, vähendaks riigi sissetulekuid ja pole tõestatud, et suur puudujääk eelarves oleks inflatsiooni põhjuseks.

Selliselt mõtlevate majandusteadlaste esireas sammub Winnipegi ülikooli prof. R. Bellan. Küll ohtlikuks kujuneks riigivõlg aga siis, kui selle usaldajaks on välismaalased ülekaalus, ütleb prof. Bellan, sest sealt on asjata oodata võlakoorma vähendamist, küll vaid sotsiaalset ebaõiglust kõrgete laenuprotsentide pärast. Prof. Bellan on Kanada pressile annud korduvalt põhjendatud arvamusi raskustes sipleva Kanada majanduse kohta. 6. jaan. s.a. ta näitas „Toronto Staris" sulaselgelt, et opositsiooni poolt kardetud puudujääk riigi-eelarves pole põhjendatud, kuna: a) eelarve puudujääk pole kõrge laenuprotsendi ja inflatsiooni põhjuseks, b) kanadalasi ei murdnud maha kõrged maksud 2. Maailmasõja ajal tehtud laenude puhul, kus näiteks 1939-45 puudujääk riigi-eelarves oli praegusajaga võrreldes ligi $100 miljardit ja c) käesoleval ajal pole valitsusel piire rahakasutamise võimaluste kohta. — USA president R. Reagan kulutab aastas $300 miljardit oma sõjalise julgeoleku ülesehitamiseks, ütleb prof. Bellan. — Prof. J. F. Copper USA Rhode ülikoolist (Tennessee) näitab 3. veeb.s.a. Christian Science Monitori uudistes, et Jaapanis riigi-eelarve puudujääk on aastaid olnud kõrgem USA ja Kanada eelarve puudujäägist. Läinud aastal oli see tõusnud 150%-le kogu rahvuslikust toodangust (GNP) USA 30 % ja Kanadas 45% vastu. Samal ajal laenuprotsendi osa nende eelarves oli 23%, USA-s 12% ja Ottawas 20%.

RAHVUSLIK VÕLG JAAPANIS

Prof. Copper ütleb, et jaapanlased on kontrollinud oma majandust pikemate perioodide kestel ja leidnud, et riigieelarve puudujääk ei põhjusta laenuprotsendi kõrgendamist, ei inflatsiooni ega ka produktsiooni vähendamist. Nende endi uurimusel on leitud, et kõrgemal ja madalamal puudujäägil pole otsest sidet ja selle põhjuseks peetakse rahva hoiakut kokkuhoiuks, mis pole võrreldav ühegi teise rahva juures. Näiteks seal on kokkuhoid perekonna eelarvest 25%, 5-6% vastu USA-s ja 14% Kanada vastu. Jaapanlaste arvates suurem kokkuhoid määrab suurema kapitali investeeringuteks ja seal puudub ka taks individuaalhoiuste kohta. Nad laenavad pankadest, kus hoitakse isiklikud hoiused ja nende ettevõtted ei võistle Valitsusega rahaturul.

Jaapanlane teab oma kogemustest, et puudujääk ei halva äriettevõtlust, aga kõrged maksud teevad seda. Maksude tõstmisele on järgnenud produktsiooni langus, töötus jne. Seega nende arvates maksude kõrgensamine on halvem suuremast puudujäägist riigi-eelarves ja peale selle maksude kõrgendamine on ketsvama toimega kui puudujäägi elimineerimine. Jaapanis üld- ja kohalikud maksud teevad kokku 20% GNP-st, USA-s — 30% ja Kanadas — üle 30%. USA president R. Reagan on võtnud omaks Jaapani kogemusi viimase paari aasta jooksul.

Jaapanlane teab, et väljaminekute suurenemisele eelarves järgneb avalikteenistujate konservatiivsem hoiak, kui tuleb tegemist kulutustega. Rahvusliku võla tasumiseks läheb neil 1/4 eelarvest ja selle üle ei vaielda ega hääletata. Nende seadusandjad on kakskorda tagasihoidlikumad USA omadest. Jaapani avalik arvamine ühtub kulutuste kokkuhoiuga ja selletõttu nende süsteem töötab sujuvalt. Valitsus teab seda ja ei näita halba eeskuju!

Prof. Copper'i järele võiks kokkuvõttes jaapanlastelt laenata kogemusi — „Kui ei ole võimalik vähendada väljaminekuid võlgade tasumiseks, siis ära tee seda! Tõsta makse on halvem kui suur puudujääk, sest viimasel on paremuseks see, et sunnib valitsus olema valvel kulutuste üle."

A.M.

JOHN E. SOOSAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 1802, 181 University Ave., Toronto, Ontario, M5H 3M7
Tel. 864-0099

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE
HOGAN GM
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Äris 291-5054
Kodus 423-5716

OPEN HOUSE
Laupäeval, 8. juunil ja pühapäeval, 9. juunil kell 12 — 5 p.l.
KALEVA TÄIELIKULT VALMIS
Kaleva kondomiinium — korterimaja
1 Innismore Crescent, Scarborough

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
(416) 466-1502
LILLEDE SAATMINE ÜLEMAAILMSES ULATUSES.
Eriti pulmadeks — värsked ja kunstlilled.
Matuseks — pärjad ja lillekorvid.
Puuviljakorvid.
Käsitöö kinkeesemed — kullasepa-, merevaigu-, keraamika-, naha ja puunikerduse alal.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.
Avatud: äripäevadel 8.30–6.00 p.l., laupäeval 8.30–5.00 p.l.

Augusti esimene . . .

(Algus esiküljel)

vähendamise kokkulepete pidamisel.

N. Liidu senise käitumise tõttu jäävad vabad rahvad pidevalt ohustatuiks N. Liidu poolt.

INIMÕIGUSTE NÄDAL

Arvestades seda, allakirjutanute otseseks sooviks on ülekanadaliste ja kohalike organisatsioonide nimel nõuda, et

— Otsekohe tuleb vabastada isikud, kes on vangistatud oma meelsuse ja tõekspidamiste pärast;

— Sõna-, kirja-, usu-, keele- ja liikumisvabadus perekondade ühendamiseks tuleb otsekohe taastada Helsingi kokkuleppe kohaselt;

— Kanada välisministril tuleb teatada parlamendi alamkojas ja Kanada rahvale, mida Kanada esindajad inimõiguste konverentsil räägivad;

— Välisministril ja Ühendatud Rahvaste Organisatsioonil tuleb selgitada inimõiguste keelustamine ja vähemusrahvuste surumine Ida- ja Kesk-Euroopa riikides ja esitada nendele riikidele eriline nõue nende õnnetute rahvaste kaitseks;

— Praeguse koosoleku juhataja saab volituse, koos Ontario ja Kanada peaministriga ja poliitiliste parteide liidritega koostada eriline esildis, käesoleva resolutsiooni vaimus, üleandmiseks Nõukogude suursaadikule Kanadas;

— Praeguse koosoleku juhataja saab volituse üle anda käesolev resolutsioon. Kanada peaesindajale Inimõiguste konverentsil, Ottawas;

— Koosoleku juhataja saab volituse otsida toetust Suur-Toronto, Ottawa ja teiste linnade linnapeadelt ja -nõukogudelt, et kuulutada esimene nädal augustis „Helsingi Inimõiguste Nädalaks", Helsingi Pakti 10. aastapäeva tähistamiseks;

— Ainult kohene isikute vabastamine vanglaist, kes sinna on saadetud oma erinevate tõekspidamiste pärast, võib tähistada uue ajastu algust kokkulepete pidamise ja inimõiguste respekteerimise alal ning soodsa olukorra loomiseks kokkulepete saavutamisel tõeliseks rahuks, mille järele januneb inimkond;

— Käesolev resolutsioon, inimõiguste kasutamise kindlustamise alal, saagu sädemeks, mis inspireerib usaldust idast läände ja põhjast lõunasse, et sõda lahinguväljal ja sõnades saaks asendatud rahvaste harmoonilise koostööga.

Eeskavalises osas esinesid leedu meeskoor ja „Estonia" koor dr. Roman Toi juhatusel. Eesti organisatsioonide nimel kirjutasid memorandumile alla E.V. aupeakonsul Ilmar Heinsoo, August Nõmmik ja Henny Aruja.

Kõikideks kindlustusteks
H. LATER & CO. LTD
„Insurance"
1482 Bathurst St.,
Toronto M5P 3H1
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

Raivo Roosna oma soome advokaadiga.

Protsess algas

Pangaröövlid olevat „tahtnud abistada põgenikke"

Okupeeritud Eestist tuleb Rootsi kriminaalse minevikuga isikuid

STOKHOLM — Pangaröövlid Aleks Lepajõe ja Raivo Roosna olevat kavatsenud anda oma saagi eesti põgenikke abistava organisatsiooni käsutusse, kirjutab „Aamulehti" seoses 10. mail alanud protsessiga. Politsei on kätte saanud 10 000 soome marka, mis nad röövisid pangast, kuid kullasepaärist saadud saak on leidmata.

Seoses röövimisega vahistatud eestlased, üks mees ja kolm naist, on kuuldavasti vabaks lastud.

Soome ajakirjanduses kujutatakse Roosnat ja Lepajõed kui mingeid „Clark Olofsoni"-tüüpi noormeestena, kelledel oli eriline menu naiste juures.

Helsingis peetakse tõenäoliseks, et Rootsi, kui noormeeste asüülmaa, ei kasuta kokkuleppelist õigust nende üle kohtupidamiseks Rootsis ja seega rullub protsess Helsingis edasi. Seega tuleb neile karistus, mis võib olla umbes 6 aastat, kanda Soome vanglas. Pärast seda saadetakse nad välja. Kuhu, selle kohta ei ole soome võimud teatavasti seisukohta võtnud.

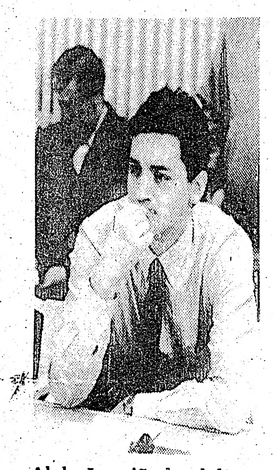

Aleks Lepajõe kuulab kohtukäiku.

„EESTI JÕUK"?

„Dagens Nyheteri" reporter Osmo Vatanen kirjutab, et soome politsei arvates viivad röövi jäljed Stockholmi, kus juba mitu aastat tegutsevat „eesti jõuk" kaubamaja-vargustega ja väärtesemete smuggeldamisega N. Liidust lääne üle Soome. Politseil ei olevat aga õnnestunud saavutada siduvaid tõendeid kõige selle kohta. Siia võib lisada, et möödunud aastal ajakiri „Insyn" (nr. 2) Stockholmis kirjeldas pikemalt ühte jõuku, kuhu kuuluvad nõukogude kodanikud ja nimetas rea nimesid, millistest ükski ei ole eesti päritoluga, küll aga olevat paar nendest elanud Eestis. „Dagens Nyheteri" järgi olevat vahistatud noormeestel Helsingis olnud sama jõuguga kontakt.

ROOTSI KEELDUB?

„Dagens Nyheteri" reporter on olnud ühenduses Invandrarverketi lubadebüroo büroodirektor Bo Anderbergiga, kes Rootsis asüüli ja peatusloa saanud vahistatute kohta Helsingis on märkinud, et need tõenäoliselt kaotavad oma peatusloa. Kui peatusluba antakse, siis normaalselt kehtib see esialgu üks aasta, enne kui pidev elamisluba antakse:

— Meie ei anna aga peatuslubasid isikutele, kes istuvad vanglas välismaal.

„Dagens Nyheteri" järgi on noormehed röövid omaks võtnud ja enda kaitseks ette toonud, et nad kavatsesid saagi tuluga luua organisatsiooni Eestist põgenejate abistamiseks. Politsei ei usu seda, eriti kus saak on jäljetult kadunud.

KARUTEENE

„Dagens Nyheter" ütleb veel, et röövi Helsingis on valusaks karuteeneks eksiileestlastele. Rootsi on okupeeritud Eestist teiste hulgas tulnud ka endisi sealsed valuutaäritsejaid, prostituute, salakaubitsejaid — ka üks vahistatud noormeestest on Tallinnas „Viru" hotelli ees teinud valuutaärisid välismaalastega ja mõistetud a. 1978 tingimisi selle eest vanglasse kaheks aastaks, teine on istunud varguse pärast. „Dagens Nyheteri" ütleb, et pagulaseestlasted kahtlustavad, et Nõukogude võimud on sihilikult välja lasknud kriminaalse minevikuga inimesi, et nende kaudu varju heita eesti pagulusele üldse.

PARASTAMINE

KGB propagandaleht „Kodumaa" on parastavas artiklis „Läbi roosade rootsi kardinate" avaldamas varjamatult kahjurõõmu, et pagulaseestlased kummipaadipoistega „vahele jäid". Unustatakse aga see, et vahele jäid Nõukogude oma kasvatatud noored ja ka see, et okupatsiooniga on Eesti piirid suletud ka ausatele noortele. Huvitaval kombel tuleb propagandaleht põgenenute kriminaalsusega alles nüüd välja, kui need on oma kriminaalsust demonstreerinud ka läänes.

EPL-K

ESTO '84 ALBUMISSE
trükitav eeltellijate nimekiri suletakse 31. mail.
Tellimiste vastuvõtmine jätkub.
Alates 1. juunist on uued hinnad koos saatekuludega:
Kanadas $37.00 Kanada dollarites.
Teistesse riikidesse saates $31.00 USA dollarites.
Tšekid ja ümbrik kirjutada nimele „Esto '84 album"
958 Broadview Avenue, Toronto, Ontario M4K 2R6

Läbiotsimised . . .

(Algus esiküljel)

läbiotsimisega Elvas ja ülekuulamisega.

Läbiotsimistel konfiskeeriti Harri Mõtsniku jutlused, artiklid ning kirjavahetus konsistooriumiga, koguduste liikmetega ja ametivendadega. Konfiskeeriti ka vaimulikku kirjandust, isiklikke märkmeid ja erakirju. Võeti ära ka EELK peapiiskop Konrad Veemi ja piiskop Karl Raudsepa karjasekirju ning Läänes ilmunud „Eesti Kiriku" numbreid. Okupatsioonivõimu julgeolekuorganite poolt oli läbiotsimisteks ja ülekuulamisteks rakendatud kümmekond KGB-töötajat, kelledest on teada majorid Heino Kruusmaa, Boris London, Anton Ots ja Rein Tutk ning kaptenid Abel, Rebane, Pääsukene ja Vainberg. Harri Mõtsnik on eeluurimiseks paigutatud Tallinna keskvanglasse. Talle määratud kirjad saata järgmisel aadressil: Eesti NSV, 200001 Tallinn, Kalaranna 2, Uchrezhdenie YuM-422/1, Mõtsnik, Harri.

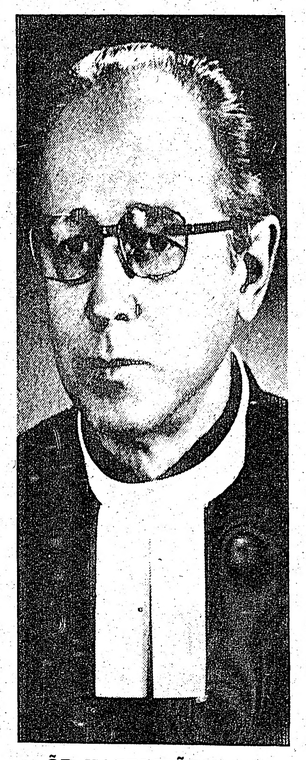

ÕP. HARRI MÕTSNIK

HARRI MÕTSNIK

Harri Mõtsnik on tuntud kindlameelse rahvuslasena ja ateismivastase võitlejana. Tema poolt kirjutatud artiklid ja peetud jutlused on levinud okupeeritud kodumaal ja avaldatud ka Läänes. Eesti vastupanuliikumise põrandaaluse kroonika „Lisandusi mõtete ja uudiste vabale levikule Eestis" XIV kogus aastast 1982 on avaldatud tema Pühakutepäeval 1981 kirjutatud artikkel „Vastamisi ateismiga". EELK häälekandjas „Eesti Kirik" nr 3, 1984, on avaldatud tema 12 jutlust üldpealkirjaga „Mis on rahuks vaja" ning „Järelsõnaga" aastast 1983, kus toodud kõnelus ateistist riigivõimu esindajaga. Usuvabaduse ja inimõiguste ajakirjas „Glaube in der 2. Welt", 1985.a. nr-is 4 on antud ülevaade Harri Mõtsniku elukäigust ning toodud „Järelsõna" saksakeelne tõlge.

Harri Mõtsnik on sündinud 5. septembril 1928 Pärnumaal talupidaja pojana. Lõpetas 1958 Tartu ülikooli õigusteaduskonna. Õppinud Tallinnas Usuteaduslikus Instituudis. Ordineeritud kirikuõpetajaks 17. oktoobril 1972. Töötas alul Varblas, Pärnumaal, aseõpetajana. Viidi 1976 üle Leningradi lähedal asuva Pushkini koguduse õpetajaks. Töötas seal 1981. aastani, mil oli KGB tagakiusamise tõttu sunnitud lahkuma. Määrati samal aastal Võrumaal asuva Urvaste koguduse aseõpetajaks. Vallandati KGB survel sellelt kohalt konsistooriumi otsusega 15. novembril 1984. Harri Mõtsnik on abielus, kuid elab abikaasast lahus. Abielust on poeg Ott ja tütar Anne.

ÜLESKUTSE

Abistamiskeskus pöördub eesti organisatsioonide, koguduste ja üksikisikute poole üleskutsega pastor Harri Mõtsniku hoolduele võtmiseks. Hoolduse küsimuses astuda ühendusse Eesti poliitvangide ülemaailmse abistamisorganisatsiooniga järgmistes maades alltoodud aadressidel. USA: EVV Abistamise Toimkond, Estonian House of Chicago, Estonian Lane, P.O. Box 95, Prairie View, Illinois 60069, USA; Kanada idarannik: EVV Abistamise Toimkond, Estonian House, 958 Broadview Ave No. 208, Toronto, Ontario M4K 2R6, Canada või EVV Abistamiskeskuse esindaja Viive-Ann Lomax, 198 Redgrave Dr., Weston, Ontario M9R 3V9, Canada; Kanada läänerannik: EVV Abistamise Toimkond, c/o Albert Krug, 303-5560 Arcadia Road, Richmond B.C. V6X 2G9, Canada; Austraalia: EVV Abistamise Toimkond, c/o Eili Annuk, 12 Sorlie Avenue, Northmead 2152, N.S.W., Australia ning Euroopa ja muud maad: EVV Abistamiskeskus, Box 34018, S-100 26 Stockholm, Sverige.

Ilmus
Mälestusteos: TUNDMATA TULEVIKKU
(Ajakirjanikult lugejale)
Autor: S. Veidenbaum.
Saadaval ja tellimised: Eesti Kirjastus Kanadas, 958 Broadview Ave. Toronto, M4K 2R6, Canada
Hind $20.00 pluss postikulu
Oma Press, 1955 Leslie St. Don Mills M3B 2M3 Canada.

Hiljuti avatud EESTI LILLEÄRI
AARDVARK
1065 STEELES AVE W
NORTH YORK ONT
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP
736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST LTD
Avatud 7 päeva nädalas ❶ Ülelinna kohaleviimine

Mart Nikluse vabastamisaktsioon 7000 allkirjaga

STOCKHOLM — Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Päeval septembris 1984 alustatud Mart Nikluse vabastamisaktsiooni raames koguti kolmeteistkümnel maal kokku 7.000 allkirja. Erimaade allkirjalehed on EVV Abistamiskeskuse petitsiooni ja lisadega üleantud või saadetud vastavate maade valitsusjuhtidele.

Mart Niklus

Petitsioonis antakse kokkuvõtlik ülevaade Mart Nikluse tagakiusamisest, märkides, et ta ema pole aasta jooksul saanud ühtegi teadet pojalt, mistõttu on karta, et nõukogude võimud on Mart Nikluse juba likvideerinud. Valitsusjuhte palutakse N. Liidult nõutada andmeid Mart Nikluse praegusest olukorrast ja tervislikust seisundist, taotleda ta vabastamist ja emigreerumist ning anda talle kõike võimalikku abi. Seitsmes keeles koostatud petitsioonile lisati Mart Nikluse biograafia, ema Elfriede Nikluse avaldus N. Liidu Parandusliku Töö Asutuste Peavalitsusele Moskvas ning vastaval maal kogutud allkirjad.

KANADAS 467

Rootsis kogutud 2.136 allkirja anti üle peaminister Olof Palmele. USA-s kogutud 1.976 allkirja saadeti Stockholmist president Ronald Reaganile. Austraalia 794 allkirja saadeti kohapeal peaminister Robert J.L. Hawkele. Inglismaa 548 allkirja lähetati kohapeal peaminister Margaret Thatcherile. Kanadas kogutud 467 allkirja saadeti kohapeal peaminister Brian Mulroney'le. Belgia 283 allkirja saadeti Stockholmist peaminister Wilfried Martensile. Prantsusmaa 143 allkirja lähetati president François Mitterrandile, Shveitsi 137 allkirja liidupresident Kurt Furglerile, Saksamaa 123 allkirja liidukantsler Helmut Kohlile, Hollandi 61 allkirja peaminister Ruud Lubbersile, Taani 34 allkirja peaminister Poul Schlüterile, Soome 32 allkirja peaminister Kalevi Sorsale ja Norra 18 allkirja peaminister Kåre Willochile.

ÜHEKSALE VALITSUSJUHILE

Kuigi teatud maades allkirjade kogumist ei toimunud, saadab Abistamiskeskus Mart Nikluse vabastamisaktsiooniks koostatud petitsiooni koos lisadega veel üheksale valitsusjuhile järgmistes Euroopa maades: Austria, Hispaania, Itaalia, Iirimaa, Island, Kreeka, Luksemburg, Portugal ja Türgi. Et viia Mart Nikluse ja ühes sellega kõigi Eesti poliitvangide küsimus võimalikult laia rahvusvahelise foorumi ette, lähetatakse petitsioon ja lisad veel Euroopaparlamendile, Euroopanõukogule ja teistele asjaomastele asutustele.

Abistamiskeskuse memorandum Ottawasse

STOCKHOLM — Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskus saatis Madriidi järelkonverentsi puhul kaks Eesti poliitvangide küsimust käsitlevat memorandumi läänеriikide delegatsioonidele. Et jätkuvalt juhtida maailma tähelepanu okupeeritud kodumaal toimuvatele inimõiguste rikkumistele, eriti aga Eesti vangistatud vabadusvõitlejate ja poliitvangide raskele olukorrale, lähetas Abistamiskeskus 26. aprillil 1985 erimemorandumi Ottawasse inimõiguste küsimusi arutamisele kogunenud läänеekspertidele.

Memorandumi sissejuhatavas osas rõhutatakse, et vastuolus Helsingi lõppaktiga N. Liit jätkab inimõiguste ja põhiliste vabaduste rikkumist okupeeritud Eestis. Viimase kümne aasta jooksul on enam kui sada inimõiguslast, usklikku ja patsifisti mõistetud sunnitööle või paigutatud vaimuhaiglasse tegevuse eest, mida nõukogude võimud kutsuvad „riigivastaseks", mis aga tegelikult on vägivallatu toimimisena kooskõlas Inimõiguste Ülddeklaratsiooniga ning lubatud ka N. Liidu põhiseadusega.

Memorandumis kutsutakse Helsingi kokkuleppele allakirjutanud riike ülesse taotlema kokkuleppe täitmist järgmiste nõudmiste esitamisega. Esiteks, et N.Liit lõpetaks tahtliku inimõiguste rikkumise Eestis. Teiseks, et N. Liit vabastaks kõik vanglais, sunnitöölaagreis, vaimuhaiglais ja muudes kohtades kinnipeetavad Eesti poliitvangid. Ning kolmandaks, et N. Liit lubaks neil Eesti poliitvangidel, kes on avaldanud soovi emigreerumiseks, maalt lahkuda.

Memorandumi dokumentaalsed lisad koosnevad neljast osast. Esimeses lisas antakse kronoloogiline ülevaade N. Liidu poolt ajavahemikus 1975-1985 teostatud inimõiguste rikkumistest inimõiguslaste, usklike ja teiste rezhiimikriitikute areteerimiste ja nende vastaste poliitprotsesside äratoomisega. See ajaline loetelu, hõlmates 112 erinime, algab luuletaja Sven Kreeki likvideerimisega Tallinna vaimuhaiglas „Seevald" 8. augustil 1975 ja lõpeb pastor Harri Mõtsniku arreteerimisega Varblas 3. aprillil 1985. Teises lisas kirjeldatakse lähemalt mitteametlikku Eesti Helsingi-gruppi kuulunud ja pikemaks ajaks sunnitööle saadetud vabadusvõitlejate Mart Nikluse, Enn Tarto, Lagle Pareki, Tiit Madissoni, Heiki Ahoneni ja Arvo Pesti juhtumeid. Kolmanda lisa moodustavad Helsingi-gruppi kuulunud vabadusvõitlejate poolt allakirjutatud dokumendid. Neid on arvult üheksa ja nad algavad augustis 1979 avaldatud Balti apelliga, millele on lisatud ka Molotov-Ribbentropi pakt aastast 1939 koos salajaste lisaprotokollidega Eesti, Läti ja Leedu mahamüümisest ning lõpevad oktoobris 1982 Soome rahvale adresseeritud avaliku kirjaga Muuga suursadama ehitamise asjus. Neljanda lisana on esitatud Eesti poliitvangide nimestik seisuga aprillis 1985.

Ottawa inimõiguste konverentsi puhul avatud Balti informatsioonibüroos on väljapandud Eesti vangistatud vabadusvõitlejate juhtumite kirjeldused ja nende vabastamise nõudega Eesti NSV asehaldurile Karl Vainole saadetavad postkaardid, Mart Nikluse Tshistopoli vangla aadressiga kirjaümbrikud, vangistatud vabadusvõitlejate suured portreefotod, mü rilehed „Toetage Eesti Vabadusvõitlust — Support the Estonian Resistance Movement", Eesti poliitvangide nimestikud jne.

Abistamiskeskus vajab poliitvangide kaitseaktsioonideks majandusliku toetust. Lahkeid abistajaid palutakse toetussummad kas sissemaksta Abistamiskeskuse postzhiiro arvele nr. 500104-5 (Hjälpcentralen för politiska fångar i Estland) või saata Abistamiskeskuse nimele väljakirjutatud tshekiga aadressil Box 34018, S-100 26 Stockholm, Sverige.

Maokatarri puhul aitab suhkruvesi

Doktor Olof Nyrén Uppsalas on leidnud, et tavaline suhkruvesi on sama mõjuv ravim maokatarri vastu kui näiteks ravimid Novolucol ja Camalox, mis neutraliseerivad maos soolhapet.

Maokatarr on tegelikult suhteliselt tundmatu haigus. Seda on täiesti valedel alustel peetud maohaava eelstaadiumiks, mistõttu patsientidele on arstide poolt välja kirjutatud nö. antaciide, mis on tõhusad maohaavade puhul.

Kuid maokatarri põdevatel patsientidel ei ole erakordselt ohtrat soolhappeeristust nagu maohaavapatsientidel. Katarri põhjustavad psüühhilised tegurid, nagu näiteks stress. Katarripatsiendid tunnevad end tihti haigematena kui maohaavapatsiendid ja nad on ka nooremad (30–40 aastat).

Dr. Nyréni arvates on ka ravi psühholoogilise toimega. Patsient ootab abi siis, kui ta tunneb end kõige halvemini ja arsti eventuaalne hoolitsus iseenesest on juba positiivse toimega.

EPL

Rahvatantsijate juhtide õppepäevast osavõtjad Jõekäärul. 1. rida vasakult — Peter Sõrra, Ingrid Kütt, Toomas Metsala (juhataja), Reet Marley, Katrin Tammark, Harri Mürk. 2. rida — Katrin Kütt, Rita V. Kütti, Robert Paju, Juta Metsala, Michael Sadul. 3. rida — Mai Põvvat, Monika Kask, Kadri Koop, Toomas Kütt, Peter Jeeger. Foto — J. Säägi

Õppepäevad rahvatantsijatele

Kungla rahvatantsijatel on tavaks iga aasta-paari järele korraldada oma andekamatele tantsijatele ja noortele juhtidele õppepäevi rahvatantsu rühma juhtimise praktika saamiseks. Sellele kursusele on nimeks pandud „LIRTS", kuna pea iga kord sajab samal ajal kõvasti vihma, nii et riided on ligunenud ja kingad lirtsuvad. Toronto Eesti Naisseltsi lahkel loal toimüs seekordne kursus Jõekääru lastesuvekodu maa-alal, aga vihmast ei pääsenud ka nüüd.

Kursus kestis kolm päeva — 24. kuni 26. maini ja seda saab iseloomustada kolmeosalisena — intensiivne õppimine, intensiivne tants ja väga vähe magamist. Reede õhtul saabudes oli kohe kaks põhiloengut — elevandisöömisest (õpetustehnika) ja kontidelugemisest (oskussõnad ihuliikmete kohta ja tantsu põhisammud) Toomas Metsala ja Reet Marley poolt. Et öösel aeg igavaks ei läheks, määrati igale osavõtjale kohe uus ja tundmatu tants kirjelduse järgi ära õppida, mida tuli järgmisel hommikul teistele õpetada. Priit Aruvalla eestvedamisel kõlas aga ka laul üle poole öö.

Laupäeva hommikul oli esimeseks ülesandeks tantsuanalüüs, kus tükk tükilt arutati tantsude mõtet ja selgitati, mida iga tants tähendab ja kuidas seda peaks esitama. Kati Kütti poolt peetud loeng võimlemisharjutustest ja soojendustehnikast oli mitmekesine ja väga humoorikas. Aga terve nädalalõpp polnud üksnes tantsule pühendatud, vaid magister Harry Mürk'i poolt oli huvitav loeng soome-ugri rahvaste päritolust ja nende keelte võrdlemisest. Samuti korraldas Toomas Kütti Ottawast, kes tegutseb kutselise „Management Consultantina" vestluse organisatsioonist ja organiseerimisest. Õhtul hilja oli muidugi saun ja jällegi tants ja lõbus jutuajamine.

Kursuse jooksul said kõik osavõtjad tantsuõpetajatena tegutseda ja proovisid oma hammast uute tantsude loomisega.

Pühapäeval toimus peale tantsuharjutuste veel loenguid eesti rahvalaulust ja Kalevalast ja eesti rahvatantsu ajaloost H. Mürki ja T. Metsala poolt. Maitsva ja rikkaliku toidulaua eest hoolitses Kadri Koop.

Osavõtjad olid seekord järgmised: Kati Tammark, Reet Marley, Kati Kütti, Priit Aruvald, Toomas Kütti, Rita Kütti, Mai Põvvat (Buffalost) Monika Kask, Peeter Jeeger, Peeter Sõrra, Ingrid Kütt, Mihkel Sadul, Robert Paju, Kadri Koop, Juta Metsala, Toomas Metsala.

Sport

Tennis

Laura Randmaa uus triumf

Ontario Tenniseliidu poolt korraldatud „Ontario Winter Circuit Playoff Tournament" 13–14 a. vanusegr. ja „Rolex Grand Prix Free Master Tournament" 15–16 a. vanusegr. lõppturniirid kujunesid uueks triumfiks meie 13 a. tennisemängijale Laura Randmaale. Ta võistles samal ajal nendes mõlemis ja lõpetas võiduga. Tema treeneri Mark Porter'i ütelusel, kes on Ontario Tenniseliidu võistlejaid treeneerininud viimased 10 aastat, on see esimene kord, kus üks 13 a. tütarlaps võistleb samal ajal omas ja kavanemas vanusegrupis ja tuleb nende gruppide võitjaks.

„Ontario Winter Circuit Playoff Tournament'i" võites sai ta auhinnaks suure karika ja rahalise auhinnana 250 dollarit, mida ta võib kasutada oma võistluskulude katteks. „Rolex Grand Prix Free Master Tournament'i" võites sai ta auhinnaks Rolex'i kuldkella ja samuti suure karika. See turniir oli majanduslikult toetatud tuntud kellafirma Rolex'i poolt. Mõlemate turniiride lõppvõistlustele pääsesid kaheksa Ontario parimat, kes enne olid võistelnud kuuel erineval eelturniiril, mis peeti möödunud talve vältel Lõuna-Ontario linnades. Paremustulemused eelturniiridel arvestati võidupunktide süsteemi alusel, kuid lõppturniiridel tunnustati võitjaks finaalvõistluse võitja. Laura Randmaa oma vanusegrupis kaotas ühe mängu 15 a. Jane Yates'ele, keda ta aga võitis selle grupi finaalis.

„Ontario Winter Circuit Payoff" lõppturniiril, mis peeti 4–5, mail Mayfair West Racquet Club'i sisehallis, oli ta reastatud nr. 1-se võistlejana ja Maureen Drake nr. 2-na. Tema esimeseks vastaseks sel turniiril oli Karin Kerr, keda ta võitis 6:0, 6:2. Teine võistlus toimus Jennifer Bishop'i vastu, keda ta võitis 7:6, 6:1. Kolmas võistlus finaalis toimus selle vanusegrupi endise Kanada meistri Maureen Drake vastu, keda ta võitis 6:4, 6:3, tulles selle võiduga turniiri võitjaks.

„Rolex Grand Prix Free Master" turniiridest võtsid peale Laura Randmaa osa veel teisigi 14 a. võistlejaid. Nendest Jennifer Bishop jõudis lõppturniiri, kuid kaotas seal Laurale. Nende turniiride lõppturniir peeti 11.–12. mail samuti Mayfair Racquet Club'i sisehallis, kus Jane Yates, Oakvillest, oli reastatud nr. 1 võistlejana ja Laura nr. 2-na.

Laura esimeseks vastaseks oli seal Jennifer Bishop, keda ta võitis 6:3, 6:1. Teiseks Lisa Sales, keda võitis 6:2, 6:2. Selle võiduga jõudis finaali, kus tal vastaseks oli Jane Yates, kes eelturniiridest kuni lõppturniiri finaalini ei olnud kaotanud ühtegi mängu. Juba enne lõppturniiri oli teateid, et Jane Yates'i treenitakse Oakvilles elukutseliseks tennisemängijaks, toetatud majanduslikult ühe sealse ärimeeste grupi poolt. Kuna tal lõppturniiril oli kaasas mitu treenerit, kes kogu aeg tema mängusid kompjuuterit kasutades jälgisid ja teda mängude vaheaegadel õpetasid, siis võeti neid teateid tõepärastena ja ennustati tema võitu. Nendevaheline võistlus oli kolmesetiline ja üks põnevamaid nende võistluste vältel. Esimesel setil mõlemad kohe alustasid ägedate rünnakutega, kuid Laura oma täpsemate löökidega saavutas juba alguses mõnepunktilise edu ja see sett lõppes Laura võiduga 7:5. Teisel setil Yates ründas veel ägedamini, Laura asus kaitsesse, ja lasi tal selle seti võita 2:6. Kolmandal setil aga Laura näitas Yates'ele, kuidas tennist tuleb mängida ja lõpetas selle seti oma kindla võiduga 6:3. Lõpptulemus Laura võit 7:5, 2:6, 6:3.

HARALD RAIGNA

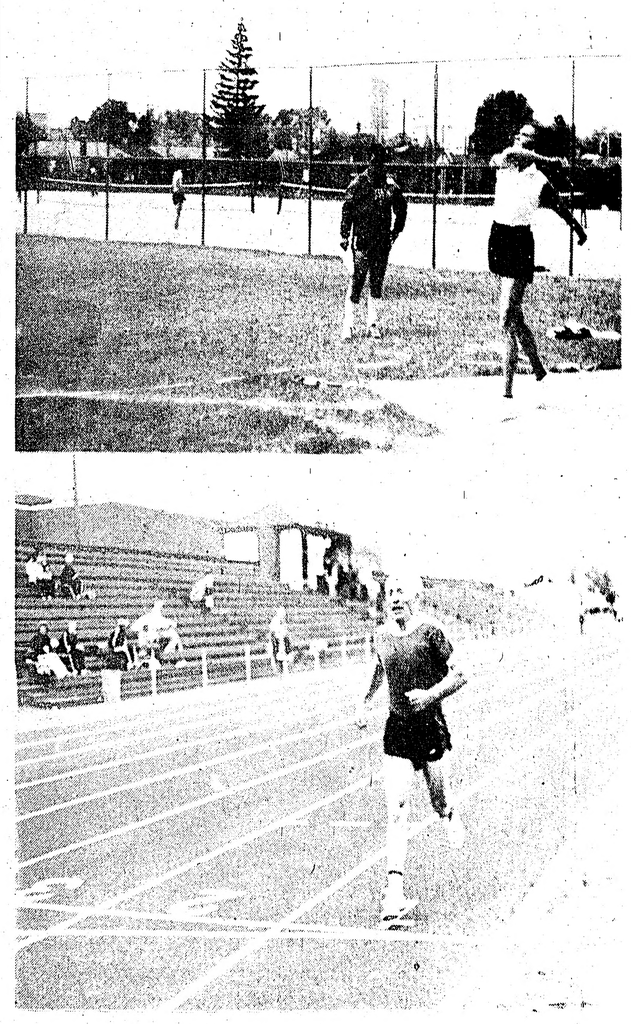

Ontario masterite meistrivõistlustelt. Helgi Pedel kettaheitel, Valdo Sadul 800 m jooksu lõpetamas. Foto — H. Raigna

Ontario meistrivõistlustel

Eesti masteritel 4 rekordit ja 31 medalit

Ontario masterite kergejõustiku meistrivõistlustest, mis peeti 25.–26. mail East York Collegiate Institute staadionil, võttis osa 181 võistlejat, nendest 10 eestlast. Võistlused peeti vanusegruppides, alates 35 a. — 75 a. ja vanem. Eestlased võitsid kogusummas 2 kuld-, 5 hõbe-, 4 pronksmedalit ja Helgi Pedel saavutas 4 uut Kanada rekordit, võisteldes kettaheites ja kuulitõukes.

Kanada kergejõustiku võistlustel, samuti ka mitmetel teistel spordiala-

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

del, arvestatakse rekorde igal alal kahekordselt. Kui üks võistlus, mis peetakse Kanadas, on avatud ka teiste riikide võistlejatele ja saavutatakse uus rekord, siis on see „Canadian Open" rekord. Võistlustel, mis on ainult kanadalastele, saavutatud rekord on „Canadian Native" rekord. Kuna Helgi Pedel'i saavutused kuulitõukes ja kettaheites olid parimad mõlematest rekorditest, siis ta mõlematel aladel saavutas kaks uut rekordit.

EESTLASTE TAGAJÄRJED

Eestlased nendel võistlustel saavutasid järgmisi tagajärgi: Art Jaago, 55–59 gr., võitis kaks kuld- ja ühe pronksmedali, tulles esimeseks kuulitõukes — 11,23 m ja odaheites — 20,70 m. Tuli kolmandaks vasaraheites — 25,10 m ja neljandaks kettaheites — 27,22 m. Jaan Lents, 60–64 gr., võitis kolm kuldmedalit, tulles esimeseks kettaheites — 34,88 m, kuulitõukes — 22,22 m ja odaheites — 32,14 m. Uno Limit, 60-64 gr., võitis ühe kuldmedali, tulles esimeseks 5000 m kõndimises — 29.26,7.

Helgi Pedel, 60—64 gr., võitis kaks kuldmedalit, tulles esimeseks kuulitõukes — 8,37 m. ja kettaheites — 21,36 m. Mõlemad saavutused on „Canadian Open" ja „Canadian Native" rekordid.

Walter Lood, 60—64 gr., võitis kaks hõbemedalit, tulles teiseks kuulitõukes — 9,64 m ja odaheites — 27,40 m.

Kaljo Pehtla, 65—69 gr., võitis kaks kuldmedalit, tulles esimeseks 1500 m jooksus — 5:46.8 ja 400 m jooksus — 1:08.3.

Lembit Rand, 60—64 gr., võitis ühe kuld- ja ühe hõbemedali, tulles esimeseks vasaraheites — 28,86 m ja teiseks kettaheites — 29,36 m. Valdo Sadul, 60—64 gr., võitis neli kuld- ja kaks hõbemedalit, tulles esimeseks 800 m jooksus — 2:31,2, 400 m tõkkejooksus — 1:17,67, kaugushüppes — 4,16 m ja kolmikhüppes — 8,53 m. Tuli teiseks 400 m jooksus — 1:05,2 ja kõrgushüppes — 1,20 m.

Karl Trei, 75 ja van.gr., võitis seitse kuldmedalit, tulles esimeseks 100 m. jooksus — 16,54, kõrgushüppes — 1,20 m., kaugushüppes — 3,92 m., kolmikhüppes — 7,84 m., kettaheites — 29,42 m., kuulitõukes — 9,69 m., ja odaheites — 24,74 m.

Theo Vellend, 60-64 gr., võitis kolm pronksmedalit, tulles kolmandaks 200 m jooksus — 32,54, kaugushüppes — 3,47 m. ja kolmikhüppes — 7,26 m. Tuli neljandaks 100 m jooksus — 16,27.

Ilm oli laupäeval ilus, pühapäeva hommikupoolikul pilvine ja pärastlõunat kogu aeg vihmane. Võistluskorraldus, mis toimus 70-ne vabatahtliku poolt, oli eeskujulik. Kanada masterite meistrivõistlused toimuvad 8.—9. juunil Oshawa's.

HARALD RAIGNA

Emadepäev Vancouveris

Vancouveri Eesti Seltsi juhatuse poolt korraldatud emadepäeva aktus peeti koos V.E. Seltsi Täienduskooliga 12. mail „Meie Kodu" aulas.

Aktuse avasõna ütles seltsi esimees Enno Lepnurm, kes austas eesti emasid kui eesti elu edasikandjaid ja tuletas meelde eesti noori, kes on eesti nime jäädvustajad.

Emasid austava ja palvesõna ütles V. Eesti ühendatud koguduse õp. A. Proos, kes ütles; „Ma tahan öelda ühe salmi teisest Timoteuse raamatust, milles Apostel Paulus kirjutab järgmist Timoteosest, tema emast ja tema vanaemast ja tema kooli osadusest: „Mulle meeldib sinu kirjeldamatu usk, mis elab sinu emas, sinu vanaemas ja sinus." See oli midagi ilusat, mida Paulus nägi tolle mehe juures, mis tema oli saanud oma emalt — samuti on see meie eesti emade soov, et saaksime usu kaasabil oma lapsi õnnelikuteks teha. See Timoteose usuline and ei olnud mitte ainult emast, vaid see oli ka tema isalt. Paulus nägi, et Timoteos oli pärinud oma usulise jõu vanematelt — mis oli midagi rohkemat mis tegi teda väärtuslikuks meheks. Paulus võttis tema enese hoolde ja kujundas Timoteosest enese järeletulija, temast sai kristliku kasvatuse ja koguduste ülesehitaja. Samuti ka meie eesti emad püüavad omi lapsi kasvatada korralikeks ja väärtuslikeks inimesteks, vaatamata ükskõik kus maal me elame. Tänapäeval ei ole kerge eesti emadel omi lapsi kasvatada, sest on televisioon ja palju teisi ümbritsevaid mõjusid, mis võtavad lapse kasvatuse õiguse emalt ära. Samuti keeleliselt, kus laps kasvatatakse ainult ühe kohaliku keele oskusega, ja seda teevad paljud eesti vanemad, et sedamoodi on kergem, ja isegi eesti ühiskonnas, kus ei peeta enam eesti keelt tarvilikuks — aga ometi armsad eestlased, näete ja kuulete kus välismaailmas kõik eesti vaim ja kultuur lähevad kaduma ilma eesti keeleta. Meil on ju eesti täienduskool, aga kool ei ole küllaldane kui laste vanemad oma kodudes keeleliselt abiks ei ole. On isegi neid eesti vanemaid, kes sihilikult pööravad selja oma eesti keelele, et kuuluda mingisse kõrgemasse ühiskonda — aga aeg on neid siiski oma rahva juurde tagasi toonud.

Ei ole üksi tähtis, et kasvatame häid inimesi, kuid olulisem on kasvatada ka häid eestlasi, kes on meie eesti rahva kultuuri ja pärandi edasikandjad.

Siin emadepäeval meie palume: andku Suur Jumal tarkust ja mõistust meie emadele nii kui Jumal andis tarkust ema kaudu Timoteosele, kellest sai suur kristlane ja kelle nimi on jäädvustatud kõigi aegade pühakirja raamatu."

Oma palvesõnas õp. Proos soovis rohket Jumala õnnistust, et eesti emade lapsed kasvaks kristlikus vaimus auks eesti emale ja auks kogu eesti rahvale. Õnnistussõnas lausus õp. Proos: „Jumala armastav vaim ja Püha Vaimu osadus olgu kõikidega siin emadepäeval ja igal ajal."

AKTUSEKÕNE

Emadepäeva aktusekõne pidas Mark Romman, kes ütles selges eesti keeles: „Täna meie austame emasid siin ja samuti neid emasid, keda meie keskel enam ei ole. Ei tähenda kas noor või vana, meie austus kuulub kõikidele emadele siin aktusepäeval. Täna siin emadepäeval meie mõtleme ja tuletame meelde, kes on meid kasvatanud ja eluteele juhtinud. Minul on isiklikult meeles, kui tahtsin midagi teha või midagi osta, tuli ikka ema käest nõu küsida, sest ilma ema teadmata lapsed võivad palju valesti teha. Nagu ikka kõikidel noortel, tuleb ette probleeme ja pahandusi, aga emad on igal ajal kõike valmis lepitama ja andestama — vaatamata sellele, et oleme ema vastu vahest väga halvad olnud. Mõnikord oli ema väga pahane — siis teadsime, et ema ei olnud mitte asjatult kuri — aga jälle varsti ema lepitas ja leevendas kõik eksimised.

Eesti emad valvavad meie üle, viivad meid eesti kooli, et õpiksime head eesti keelt. Samuti võtavad meid kaasa eesti ühiskonda ja eesti üritustele, et kasvaksime headeks eestlasteks. Meie eesti emadele valmistab see suurt rõõmu kui säilitame oma emakeele ja jäädvustame eesti kultuuri — tulevastele eesti noortele. Seega oleme täitnud eesti ema südamesoovi."

EESKAVA

„Ema emakene" — kandsid ette 1. ja 2. klassi õpilased. Väikesed nad olid, aga tegid oma esinemise hästi ilusas eesti keeles.

Harfisolistina esines Thomas Kitsing (14 a. vana). Solist esitas kaks pala, mis olid hästi mängitud ja said hea menu osaduse.

„Emakene" — esitas Krista Kuusk, kes oma ettekandes väga südamlikult mõtles oma igavikku läinud emale.

„Mailaul" esitati kolmel viiulil — Julie-Tiina Kitsing (7 a. vana), Artur Kitsing (9 a. vana) ja Mihkel Kitsing (16 a. vana), klaveril saatis Ivo Tanner. Esitatud pala sai kiitust.

„Sääsed" oli märgitud aktuse kava peale.

Rahvasuu muidugi küsib, kes on need sääsed? Aga korraga ilmusid lavale kõige pisemad ja kõige nooremad, mõned isegi põlvepikkused. Kõik ilusais eesti rahvarõivais, tegid paar ilusat rahvatantsu emadepäeva austuseks May Vinki juhtimisel. Esitantsijaks oli suurem „sääsk" Susi — kes on meie rahva lemmik — samuti rahvatantsujuht.

Kes nad on? Sellele küsimusele vastas Melanie Taylor ilusas eesti keeles ja ilusa esinemisega.

Täienduskooli õpilaste laulukoor esines kahe kena lauluga, mis näitas, et ka koolis on hea lauluõpetus. Mõlemad laulud olid hästi lauldud ja valmistasid eesti emadele suurt rõõmu.

Tänu ja kiitus V.E.S. Täienduskooli juhatajale Krista Tannerile ja kooliõpetajad — Tiiu Jääger, Marje Suurkask, Mall Vasara ja Kärt Seldele, sest kõik õpilaste esinemised olid ladusas eesti keeles.

Järgnevalt esitas V.E. Seltsi segakoor Miina Härma „Lauliku lapsepõli". Selle laulu juures tuleb öelda kiitus koorijuhile ja koorile, sest laul esitati hästi ja pakkus kuulajaskonnale tõelist naudingut. Olgu tänatud koorijuht Thomas Kirves tõhusa töö eest.

Lõpuks ütles veel salmi täienduskooli õpilane Tiiu Jääger „Tõotus emale".

Aktuse lõppsõna ütles V.E. Seltsi kirjatoimetaja Lya Indla, kes avaldas tänu nii isiklikult kui ühiselt aktuses osakandjaile ja kõigile aktusest osavõtjaile ja lõpetas hästi kordaläinud aktuse ühislauluga „Ema süda".

K. PAE

Võidupüha „Oma saarel"

Nagu eelmistel aastatel, toimub ka tänavu Toronto-Brockville vahemaal elavate või suvitavate eestlaste jaanipäeva-võidupüha kokkutulek Trentoni lähedal olevas maakohas, „Oma Saarel", laupäeval, 22. juunil kogunemisega kell 12. Ka eestlased mujalt teretulemast!

Toronto poolt tulijail keerata Hw. 401-lt Hw. 30 peale, (Interchange 509), mis viib otse läbi Brightoni linna, kuid milline tee siis muutub County Rd. 64-daks Carrying Place suunas. See viib üle Murray kanali (hoida vasakule peateele) kuni tuleb mitme kilomeetri järel peale raudtee ületamist stop silt. Sealt jälle otse edasi minna mööda külateed (1 km). Maja juures keerata paremale. Varsti vasakul „Oma Saare" värav.

Montreali poolt tulijail keerata Hw. 401-lt Interchange 522 Wooler Roadile vasakul. See ühineb hiljem Hw. 33-ks. Ületada kanal. 1 km edasi Carrying Places keerata County Rd. 64-le. 1 km edasi teeristil keerata Gardenville külateele vasakul. 1 km edasi maja juurest keerata paremale. Varsti vasakul kokkutuleku koht.

Telgitamine linnuses. Hw. 33 ja kanali juures bensiinijaamast idapool kanali ääres on lähim lodge ja mitmeid suviehitused ööbimiseks — Twelve O'Clock Point Lodge, RR 2, Carrying Place, Ont., tel. (613) 394-2879. Lodge juures on ka jahtide ja suuremate paatide sadam, kes vett mööda sinna soovivad sõita.

dab: Laine Pettai, 3705 NE Hassalo, Portland, OR 97232.

Pääsmete eeltellimist on pikendatud kuni 15. juunini. Eeltellimine on vajalik neljale toitlustamisega seotud üritusele: Sõdurite ja Sõprade õhtule, Meie Sünnimaa Varamu näitusele, Päevade Ballile ja Rahvapidule. Tellimislehed: Fromhold Orav, 4470 SW Hall Blvd., Suite 323, Beaverton, OR 97005. O.K.

Lääneranniku Eesti Päevad Portlandis 1985

Lääneranniku Eesti Päevad

Muutunud asjaolude tõttu on Portlandi Eesti Päevade juhatusestoimunud mõningad muudatused. Peasekretär Helmuth Kalmann on asunud ajutiselt juhatuse esimehe ülesandeid täitma. Esimehe kohuste täitmine kestab kuni esinaisel Lehti Merilo'l avaneb võimalus taasasuda oma ülesannete juurde. Kõik Portlandi Eesti Päevade juhatusele määratud kirjavahetus saata: Helmuth Kalmann, 8159 SW 85. Ave., Portland, OR 97223. Tel.: (503) 244-9083.

Meie tuntud keelesepa Tiiu Salasoo algatusel on paigutatud Portlandi Eesti Päevade kavasse kokkutulek, õpetajatele ja küsimuse vastu huvi tundvatele, akuutsete õppeprobleemide arutamiseks. Kokkutuleku ajaks on kolmapäev, 3. juuli algusega kell 9:00 hom. Asukohaks Marriott hotelli 14. korrusel asuv SW Conference ruum.

Kohapealseks abistajaks kokkutuleku korraldamisel on Otto Kurvits, 4081 Watson Ave NE, Salem, OR 97305. Palutakse osavõtust teatada korraldajale.

Marriott hotell on varunud eestlastele Portlandi Eesti Päevadeks 400 tuba. Mai kuu lõpuosas oli veel mõnikümmend tuba saadaval. Rutake reservatsiooniga: Malle Kollom, 3051 SW Turner Rd. West Linn, OR 97068. Tel.: (503) 638-7079.

Majutamist erakorteritesse korral-

KIRJANDUS ☐ KUNST ☐ KULTUUR

Otto Rannamäe (paremal) ja Yorkdale keskkooli juhataja Keith Shantz näituse väljapanekute juures. Foto — Elna Kungla

Otto Rannamäe ja tema õpilaste tööde näitus

Kolmapäeva õhtul, 22.mail olid Yorkdale keskkooli uksed avatud kõigile, et näidata õppeaasta lõpul, mida on õpetatud ja kui palju on õpilased õppinud. Orfus Roadil asuva keskkooli ümbruses oli raske leida kohta auto parkimiseks. Suur oli külaliste hulk, kes imetlesid rikkalikku mitmekülgsete tööde hulka. Koolimajast oli saanud näitusehoone, kus olid esindatud 500 päevaste ja 400 õhtuste õpilaste tööd.

Erilise tähelepanu osaliseks said meie ühiskonnale tuntud Otto Rannamäe ja tema õpilaste tööde väljapanekud. Üllatusena tundus O. Rannamäe uute tööde mitmekülgsus. Kui temalt küsiti, kust ta leidis aega loominguks kodus, koolis õpetamiseks ja kaks aastat Eesti Abistamiskomitee abipresidendi ülesannete täitmiseks, siis omase huumoriga ta vastas — kust leidis eesti põllumees *aega lisaks päeva-* ja leivatööle — ikka uneajast. Mida rohkem aktiivset tööd ja tegevust, seda kauem inimene „noorena" püsib, arvas meile kunstnik ja tunnustuse leidnud õpetaja.

Vesteldes koolijuhataja õpetajate, õpilaste ja koolivalitsuse esindajaga, hindasid kõik kõrgelt Otto Rannamäe teadmisi, õpetamisviisi ja tööoskust, olgu see puu, kivi või metall. Tema ilumeel peegeldus õpilaste väljapanekuis. Ühe õpilase kotka kuju tundus nagu oleks majesteetlik lind just maandunud, tiivad maapinda puudutamas. Otto mainis, et loomade kujudele elu anda, peab hästi tundma anatoomiat.

Õppekavas üteldakse,et Otto Rannamäe on oma teadmised ja praktilised oskused saanud Euroopas puulõikes ja skulptuuris.

Oli rõõm näha Otto tema armastatud tööpõllul õpetajana pärast pikka vaheaega. Kuni pensionile minekuni töötas ja vanema lavadekoraatorina CBC televisioonis.

Olles Ontario kujurite ühingu liikmeks, seisab tal ees järgmise üritusena suurem erinäitus.

Lahkumisel koolijuhataja Keith Shantz ütles oma paremad sõnad Otto Rannamäe töö tunnustuseks.

ELNA

Kaks tähelepanuväärset publikatsiooni Eesti Teaduslikult Instituudilt Rootsis

STOCKHOLM — Eesti Komitee ruumides peeti Eesti Teadusliku Instituudi üldkoosolek, mida viimset korda juhatas prof. Gustav Ränk. Juhatuse ettepanekul valiti prof. Ränk, kes rohkem kui 20 viimast aastat on edukalt juhatanud Instituudi tegevust, selle auliikmeks. Uute liikmetena nooremast generatsioonist tunnistati vastuvõetavaiks suuliselt selleks soovi avaldanud fil. lic. Ago Vallas ja fil. mag. Reino Sepp.

Instituudi tegevuskavas 1984.a. kohta märgistati kahe tähisteose ilmumist: esiteks „Eesti teadlased väljaspool kodumaad. Biograafiline teatmik", tegevtoimetaja prof. Teodor Künnapas, toimetusliikmed: Mai Raud, Ilmar Arens ja David Papp. Teiseks valmis mõni päev enne koosolekut fil. lic. Meemo Mäelo koostatud Eesti ajaloolaste bibliograafia 1945-1983, ingliskeelde tõlgituna „History (Archaelogy, History, History of Art, Music, Religion and Church)" — 108 lk. Selles esitatakse uurimusi ja töid tervelt 72 teadlaselt. Neist on tööde arvult (tiitleilt) esikohal prof. dr. Arthur Võõbus — 316, järgnevad dr. Vello Helk 132, lic. Lili Kaelas 104, prof. Armin Tuulse 102, dr. Ilmar Arens 61, prof. Evald Blumfeldt 57, dr. Arnold Soom 55, prof. Aleksander Loit 42, lic. Jakob Koit 37, teised vähem. Noorema generatsiooni esindajaist torkavad rohkema arvu töödega senini silma prof. Toivo Ülo Raun 14, prof. Olavi Arens 13, prof. Hain Rebas 11, prof. Peep Peeter Rebane 9 tööga jt.

Väga hää vastuvõtu, kiitva arvustuse ning ka majandusliku edu osaliseks on seni saanud Eesti teadlaste biograafiline teatmik ehk leksikon, millest seni juba ligemale kakskolmandikku olevat läbi müüdud ning uusi tellimisi tuleb välismaade instituutidelt ja raamatukogudelt üha juurde.

ETI üldkoosolekul võeti vastu juhatuse ettepanek selle teatmeteose ingliskeelse väljaande tegemiseks, parandatud ning uute(noorte ja vanade), päämiselt ülemeremaades esilekerkinud ja kerkivate teadlastega. Rahaline aruanne 1984.a. kohta võeti vastu tasakaalus kr. 57.736:62 ning 1985.a. eelarve tasakaalus kr. 8000:- peale. Ingliskeelse väljaande trükkimine lükkub arvatavasti edasi 1986. aastale.

Uude juhatusse valiti kolmeks aastaks: juhataja prof. Teodor Künnapas, abiesimees Ilmar Arens, laekur ja majandusjuhataja Meemo Mäelo, sekretär Mai Raud, abisekretär Udo Künnapas, ametita juhatusliikmeks Helmut Hagar. Revisjonikomisjoni juhatajaks jäi endiselt Harald Nurk. Auliikmeks oli 1984.a. valitud prof. Arthur Võõbus ning tegevliikmeks dr. Ervin Pütsep. Instituudi liikmed on korduvalt esinenud ettekannete ja loengutega konverentsidel ja sümposionidel Rootsis kui ka välismaal. Eestiainelised loengud Stockholmi ülikooli ruumides on üliõpilaste vähese arvu tõttu ikka veel peatunud. Kuid üksikud instituudi liikmed esinevad kuuldavasti ka 1985. aastal mõnede loengutega teiste organisatsioonide, eriti Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis raames.

A.R.

◍

„Eesti teadlased väljaspool kodumaad — biograafiline teatmik" sisaldab 577 teadlase elulookirjeldusi ja aadresse. Raamat on saadaval Northern Publications, 37 Groveland Crescent, Don Mills, Ontario M3A 3C4. Telefon (416) 447-8958.

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334 — Peter

Provokatsioon või mis?

Enn Nõu: Nelikümmend viis. Romaan elukeskelt. 236 lk. Kirjastus Välis-Eesti/EMP, Stockholm 1984.

Vesteldes ühe kirjandusteadlasest sõbraga, poetas ta Enn Nõu uusima raamatu kohta märkuse: magnum opus. See termin pärineb 18. saj., tähendades pisut muigavalt autori „tähtsaimat" teost, kutsutud ka magnum opus.

Enn Nõu „45" eeltutvustamisel üteldakse, et see „romaan kirjeldab julgelt tänapäevast inimest kõigi tema tänapäevaste probleemidega". Selle „elukeskelt" leitud ainega romaani peategelaseks on 45-aastane eesti arst Endel Elu. Siin on imepärane kokkusattumus autori endaga. Raamatu lõpus on märgitud teose sünniajaks aastate vahemik 1978-1982. Sündinuna 2. X. 1933, oli ka autor ise teost kirjutama asudes 45-aastane. Ka tema on elukutselt arst.

Imelikul kombel ei ole autor suutnud (või tahtnud?) kujutada oma kolleegist romaanisangarit arenenud isiksusena, kõnelemata sellest, et kuigi ta peab olema kuskil lektoriks ja unistab koguni professoritoolist, ei kuule me midagi tema tööst ega võimetest, välja arvatud segase inimese mõttekäigud rännakul läbi kordoride rägastiku mingisse loengusaali. Algul tema „suur armastus" haritlase kohta tublisti ülemängituna, ja abielu ning varstiselt igalaadsed seksuaalsed kõrvalhüpped. Isegi paar kakelust naiste pärast, ja imelikud huvide vahetumised — autojuhiloa taotlemine 45-aastasena, „lohelendamine", samas oma arstikutsest loobumine ja bussijuhiks hakkamine (ilma et ta sellega korralikult toime tuleks), siis uuesti arstiks endisel kohal (kas Uppsala Akadeemilises haiglas, kus töötab ka autor 1961.a. alates?). Järgneb „uus mesinädal" oma naisega, konsulaadi poolt tagasivõetud luba (miks, mehel pole ju poliitikaga midagi tegemist?) kodumaa külastamiseks ja lõpuks põhjendamatu otsus sõita Helsingisse. Vahepalaks Rootsi nn. metsaülikooli — Metroo — saunajutt ja telgitaguste avalikuks tegemine abielupaaride vahetamispraksise, sõbra naise alasti võõra mehe juurde sauna trügimise, sama naise laul. tatud mehe oma kunagise kallima - Endeli naise — vägistamiskatsega metsas jne. Metroo lektorite õigete nimedega esitamine (Raimond Kolk, Valter Rand, Aleks Lo.. Raimo Raag, Vello Salo, Valli Laelapea, Virve Raag, Jaan Seim, Olaf Millert, Elin Toona, Helgi ja Enn Nõu j.t.) muudab igati võimalikuks määrata, mis aastal korraldati sääraste detailidega „metsaülikool".

Ei ole kahtlust,et Enn Nõu oleks võimeline valitsema kirjandusliku loomingu distsipliine. Seekord on aga raske nuputada põhjust või ajendeid selle magnum opuse loomiseks eesti arstist peategelasega, keda sakslased nimetaksid Taugenichtsiks, inglased Good-for-nothinguks. Kas Mald'amour mingis uues mõistes? Või kui oleme kord juba prantslaste juures, siis kas — tranche de vie? Mal du siècle — Weltschmerz? On nüüd lugu selle „dr. Eluga" ka kuidas on, kuid kas Enn Nõu süda ei läinud pahaks, kui ta selleks, et kujutada „elukeskust" Rootsis suure lõbmajana (pr. maison de société), laskus kõige madalamaisse ropendustesse nii sõnastuses, ülepakutud vandumistes ja teatud kehaosade naudingusse laskuvais kirjeldustes? Meil ei läinud nii kaugele isegi Aug. Jakobson. Kas ei ole see autorit alavääristav ja eestlasi solvav? USA ja Kanada kirjanduses leidub vulgaarsesse keelepruuki vajuvaid naisautoreid, kuid nii madalas poris ei ole julgenud ka nemad veel õngitseda. Arusaamatuks jääb ka see, miks autor lehekülgede arvu tõstmiseks piinab lugejat paarileheküljelise nimekirjaga igasutustest pisiesemeist, mis ta mõnda „hüppesse" minnes kaasa võtab, ja Rootsi vete geograafia või navigatsiooni üksikmärkidega paadisõidul seksirikkale ja ennast võõrale naakman-seltskonnale külgekleepivale „abielupuhkusele" ühel saarel. Kas vaguniligu võhivõõra naisega tundub autorile endale usutav? Ja kuidas elavad ta lapsed, tänapäeva suurim peavalu Rootsis ja mujal? Siin on peavaluks aju kaotanud isa.

Võib-olla kirjutas Enn Nõu selle romaani provokatsioonina leviku huvides ja selleks, et temast kui meie kirjanduse vulgarismi juhthobusest rohkem räägitaks. Kuidas mõjub see aga tema edaspidisele loomingule? „45" võidakse jätta ju teiste raamatute kõrvale asetamata, aga selle lugemisest jäävat edaspidisse lõikavat oemaletõukavat muljet ei saa mälust kustutada. On muide ka kahju, et Helga Nõu, keda kirjanik-kolleegid Rootsis nimetavad päris rahulolevalt „normaalseks arukaks lapsukeseks", laskis ennast segada sellesse loosse nii reklaamiga tekstis metroo seoses kui ka raamatu kaane alasti mehega illustreerijana.

JOHANNES KAUP

PLUMBING, HEATING and REPAIRS
Õli-, gaasi- ja elektriahjud, korstnavoodrid (chimney linings).
Ahjude puhastamine © Eesti äri
ROLAND KULLIK
Tel. (416) 275-1280

Vana-Andrese Koguduse Segakoori kontsertreisilt. Külalisi ja vastuvõtjaid kohvilauas. Vasakult — I. Sonin, õp. A. Roost, õp. U. Petersoo, A. Ambel. Foto — S. Preem

Koos kevadega põhjapoole . . .

Põhjapoole lendavad kevadised laululinnud, põhjapoole suundus ka Vana-Andrese Koguduse Segakoori laulumatk, külastades Sudbury ja Sault Ste. Marie't.Kontsertjumalateenistused toimusid laupäeval, 25. mail Sudburys ja pühapäeval, 26. mail Sault Ste. Maries.

Sõit toimus Greyhound bussil, alates Toronto Eesti Maja eest varasel hommikutunnil, laupäeval kell 6.00, kusjuures viimane laulumees saabus veel täpselt õigel ajal — enam-vähem otse oma sünnipäevapeolt.

Peatselt ilmnes tähelepanematus reisi korraldajate poolt. Ilmselt oli jäetud Ilmataadile teatamata meie laulumatk ja marsruut, kuna vihma tibas, või koguni sadas, kogu kahe päeva kestel.

Bussis jäime siiski päris kuivaks, vähemalt väliselt, ja kõikide meelelolu püsis ülevana tagasijõudmiseni Torontosse. Oleks olnud ka üpris raske langetada tuju kahe õnnestunud kontserdi järel.

SUDBURY

Sudbury jõudsime laupäeva ennelõunal, umbes kella 11.00 paiku, kus meid olid ootamas juba koguduse perenaised ja nõukogu liikmed. Jäi veel paras aeg väikseks harjutuseks ning jumalateenistus algas kell 1.00 p.l.

Sudbury koguduse õpetajaks on Albert Roost, kes luges seal ka algussalmid. Järgnesid mitmed ettekanded Vana-Andrese Koguduse Segakoori poolt: L.v. Beethoven'i „Jumal, Mu laul", kolm osa A. Vivaldi kantaadist „Gloria": 1) Gloria in excelsis — koorile, 2) Laudamus te — duett kahele sopranile, kellena esinesid Tamara Norheim ja Virve Mathias, 3) Domine Deus, Agnus Dei — koorile solistiga, kus solistina esines Linda Koff, siis J.S. Bach'i „Tule, oh Jeesus" sopranile, mille esitas Tamara Norheim, A. Topman'i „Püha" — koorile, A. Wirkhaus'i „Ma tõstan silmad üles" koorile, kus soprani soolo osa laulis Tamara Norheim ning J. Hiob'i „Olev ustav surmani" — koorile.

Koorijuht Asta Ballstadt oli kooriga teinud ilmselt tõhusa eeltöö, kuna kohapeal olid tema mõlemad käed tööd täis saatjana klaveril või orelil osaledes, nii et koori juhtimiseks tal vaevalt aega üle jäi. Võib arvata, kui raske südamega koorisse kiindunud koorijuht peab saate otstarbel koori üksi jätma. Aga koor ja solistid laulsid hästi ja õigesti ka juhita, tugines andeka koorijuhi kindlale eeltreeningule. Kiiduväärt esinemine, mida jumalateenistusel ei saa kahjuks aplausiga kviteerida.

Järgneva jutluse õp. Udo Petersoo ehitas laulule, mille kaudu inimene avaldab oma tänu ja kiitust Jumalale. Inimese hinges muutuvad sügavat väljendust nõudvad tunded tihtipeale lauluks, või luuleks. Oma tõelise tänu ja kiituse, aga ka rõõmu ja valu, paneb inimene meloodiasse. Valus ja kurbuses ta näeb oma väiksust, oma sõltuvust, oma muresid, millest väljapääsuks otsib ta abi oma Loojalt. Rõõmu ja valu pisarate piiril sünnib meloodia.

Õp. Petersoo lõpetas sõnadega: „Tänane jumalateenistus on pühendatud laulu ja muusika kiitusele, avame oma meeled ja südame ja rändame sinna, kuhu kannavad meid helide kõla, sinna piirile, kus asub rõõm ja kurbus, kus asub elu ja lootus, kus asub pühadus ja arm."

Peale jutlust ja rahusoovi koor laulis veel kolm laulu: K. Raid'i „Psalm 1", L. Avesson'i „Oh Jumal, Isa, Ilma Looja" ja J.Aavik'u „Hoia, Jumal, Eestit".

Kirikupalves tenor G. Soans laulis „Meie Isa Palve" ning peale õnnistamist Georg Soans ning sopran Virve Mathias laulsid W.H. Monk'i duetti „Jää minuga", millega lõppes ka kontsertosa.

Jumalateenistuse lõppedes Sudbury koguduse nõukogu esimees Jaan Kõverik tänas Sudbury koguduse nimel külaliskoori,-soliste ja -õpetajat, ning nõukogu sekretär, Felix Saaremets andis üle lillekimbu koorile.

Järgnes kiire kehakinnitus kohvilaudade ääres, kus külaliste ja „omarahva" vaheline jutuvada veeres päris mõnusalt, kuni saabus buss taas kiriku ette ning algas edasisõit Sault Ste. Marie'sse. Viimased käepigistused bussi ukse juures jäid seekord ära, kuna valas pidevalt vihma.

SAULT STE. MARIE

Bussisõitu Sudbury'st Sault Ste. Marie'sse võiks nimetada looduslikult kauniks sõiduks, kui ainult seda vihmasadu poleks olnud. Maantee kulgeb läbi värviliste kaljuküngaste, paiguti mööda rannaääri ning läbi metsatukkade.

Jõudes motelli ette, kus suur osa lauljaist peatus, ootasid meid seal kaasmaalased, kes heameelega kogu selle bussitäie oma kodudesse oleks paigutanud. Motell kuulus eestlastele ja see õhtu eesti keelele.

Järgmisel päeval, pühapäeval, oli buss õigeaegselt kohal, et meid kirikusse viia. Jumalateenistuse alguseks oli kell 1.30 p.l.

Sault Ste. Marie koguduse õpetajaks on jäänud Udo Petersoo, kes seal üles kasvas ja koolis käis siis, kui tema isa sealse koguduse õpetajaks oli.

Vana-Andrese Koguduse Segakoori laulude repertuaar oli Sault Ste. Marie jumalateenistusel sama, mis Sudbury's ning koor ja solistid esinesid ka seal sama kindlalt ning kiiduväärselt nagu nad seda tegid Sudbury's. „Ma tõstan silmad üles" laulule mängis kaasa viiulil kohalik noor neiu. Carol O'Neil, mis lisas palju ilu laulule.

Koor esines 40-liikmelises koosseisus ja kuigi naishääled olid arvulises ülekaalus, oskas koorijuht Asta Ballstadt koori nii kontrollida, et laul kõlas tasakaalustatult, paiguti isegi ideaalses tasakaalus.

Jumalateenistusele järgnes Sault Ste. Marie koguduse perenaiste poolt hoolikalt valmistatud eine. Kõik oli maitsev ja kõike jätkus ohtralt.

Sault Ste. Marie koguduse nõukogu esimees Ustav Veedler tänas külaliskoori, soliste ja õpetajaid selle ettevõetud pika sõidu ja vaeva eest ning andis koorile üle lillekimbu. Kui kõigil kõhud täis, saabus peagi buss ja algas pikk tagasisõit kodulinna Torontosse.

Kuigi tagasisõit koos peatustega kestis ligi 8 tundi, ei osutunud see mitte igavaks. Naeru ja nalja kostus igast kandist ning buss rõkkas vanadest eesti lauludest vähemalt poole tee kestel.

Jõudes tagasi Toronto Eesti Maja ette esmaspäeva varahommikul kella ühe ajal olid küll kõik väsinud, aga keegi ei osanud kurta millegi üle.

Küll kostus aga kiidusõnu kogu tagasitee kestel meie vastuvõtjate/kostitajate nimel. Väikselt rahvusgrupilt ei oota keegi suurejoonelist vastuvõttu, kui saabud sinna ligi 50 liikmelise „karjaga". Ootustele vastupidiselt oskasid aga nii Sudbury kui ka Sault Ste. Marie kaasmaalased korraldada hiilgava vastuvõtu tervele grupile. Need kaks väikest rahvusgruppi väärivad mitmekordset kiitust!

-m

Sault Ste. Marie koguduse nõukogu esimees Ustav Veedler tänab koorijuhti Asta Ballstadt'i. Foto — S. Preem

Pühapäeval, 2. juunil õnnistati Vana-Andrese koguduses kümme leerinoort. Istuvad, vasakult — Linda Tamara Therese Norheim, Lisa Monika Norheim, õp. Elmar Pähn, õp. Udo Petersoo, organist Lembit Avesson, Lisa Kristi Lambur, Moira Kurm-Foster. Seisavad — Tõnu Voitk, Eric Luiker, Alrek Andru Meipoom, Melissa Melina Helmig, Christopher Alan Medri, Erik Valdeko Türk. Foto — S. Preem

Vana-Andrese koguduse leerinoortele anti koos parimate soovidega sületäied lilli. Pildil Lisa Monika Norheim ja Linda Tamara Therese Norheim. Foto — S. Preem

Skautide esindusüksus treeninglaagris

Eesti Skautide Maleva Kanadas esindusüksus, mis läheb Kanada skautide kuuendale jamboreele Guelphis 3. — 11. juulini, pidas oma nädalalõpu treeninglaagri 25. ja 26. mail Woodland Trails laagriväljakutel. Woodland Trails Camp on Suur-Toronto lähikonnas asuv Kanada skautidele kuuluv vabaõhuala, mis koosneb rohkem kui kümnekonnast üksikust eraldiasuvast laagrialast koos hästikorrastatud teedevõrguga, vajalike ehitustega ja aastaringi püsiva järelvalvega. Kuna veekogusid siin ei ole, siis ujumine toimub päikeseküttega ujumisbasseinis.

Üleliigse niiskuse puudus on õnnistuseks laagrikohale: puuduvad tülikad putukad. Seepärast Kotkajärvel praegusel aastaajal nii vajalikud sääse- ja mustade kärbeste tõrjevahendid ei leidnud kasutamist.

Laager avati laupäeva hommikul riigilippude heiskamisega: Kanada vahtralehe ja Eesti sini-must-valge lipud kerkisid lipuvardasse. Teretulemast ütles esindusüksuse juht skm. Harol Kivi. Ja siis läks tööks. Kuigi kõik poisid on varem laagrites käinud, on vajalik „lihvida" olemasolevat metsatarkust ja mõnda juurde õppida. Eesti laagriküla püstitamine jamboreel toimub kõikide silmade all ja peab minema sujuvalt. Sama kehtib ka toitlustamise kohta. Eellaagris oli neli toidukorda ja toidud olid valitud suurlaagri toidukavast. Valmistamine on poiste oma asi. Keetmiseks kasutatakse priimuseid.

Eellaagris õpiti laule, tehti riviharjutusi, kontrolliti varustust ja pioneeritööna seati üles Eesti laagriküla värav. Värava materjalidena on kasutatud jämedakoelist riiet ja puud. Puumaterjal oli toodud Kotkajärvelt. Laagri lõppedes võeti värav maha, toodi linna tagasi ja transporteeritakse juulikuus jamboreele.

Poisid harjutasid ka jamboreel esitatavat ettekannet, milleks on skm. Heino Jõe poolt kirjutatud runolaul. See runolaul sini-must-valge sünnist kanti terves pikkuses ette Kotkajärvel toimunud maailmalaagris „Eesti Lipp". Nüüd on võetud samast laulust kaks salmi, mis tõlgitud dr. Peeter Auksi poolt inglise keelde. Poisid õpivad trummi saatel mõlemad versioonid, nii eesti kui ka inglise keeles.

Eellaagri ülesandeks oli ka anda poistele võimalusi üksteise tundmaõppimiseks. Laupäeva õhtul olid meie skaudid kutsutud külalistena naabruses telgitava Kanada skautüksuse lõkkeõhtule.

Eellaagrist võttis osa 28 skauti ja vendurit ning neli juhti. Peale esindusüksuse juhi skm. Harold Kivi olid kohal veel skm. Ants Evard, skm. Asko Kütti ja nskm. Margus Tae.

Kuus leerinoort Hamiltoni koguduses

Pühapäeval, 9. juulil kl. 1.30 õnnistatakse Hamiltoni koguduses leerinoored Edward Hindrikus, Harwey Hindrikus, Monica Hindrikus, Vanessa Kaljaste, Andreé Küttis ja Erik Küttis.

Kuna enamus noori elunevad Kitcheneris, toimub õnnistamistalitus St. John'i Ev. Luteriusu kirikus, 22 Willow St., Waterloo. Teenib õp. T. Nõmmik, solist sopran Monica Zerbe, orelil J.F. Bard.

Usklikud muusikud Venemaalt esinesid USA-s

Ajaleht „St. Petersburg Times" kirjutas hiljuti oma osakonnas „Religion" kahest venelasest, Peter ja Nikolai Pankratz (nüüd 25 ja 27 aastat vanad), kes on peale pikki seiklusi asunud elama USA-sse, kuhu nad tahaksid jääda.

Need venelased on õieti saksa päritoluga. Nende vanemad elasid viimase sõja alguses Ukrainas, kuid küüditati oma saksa päritolu tõttu Siberisse, kus nad olid orjalaagris 17 aastat.

Pärast õnnestus perekonnal minna tagasi Ukrainasse, Musta mere äärde, kuid nende vahekord vene võimudega oli pingeline, sest nad olid usklikud ja käisid kirikus. Vennad Peter ja Nikolai seleta, et isegi koolis naerdi neid ja sülitati nende peale. Õpetaja karistas neid ja andis halvemaid hindeid, üteldes: „Kuidas võite uskuda Jumalat?"

Nende kirikus oli aga siiski umbes 200 liiget ja vennad õppisid seal laulma ja kitarri mängima.

1960-te aastate lõpus võtsid aga vene võimud kinni kõik kirikuõpetajad (kes kadusid enamasti jäljetult) ja tegid läbiotsimisi usklikkude kodudes. Ka Pankratzide kodu tuhniti läbi. Otsiti Piibleid ja keelatud kirjandust. Vendade vanaisa viidi öörietuses ära — ja hiljem saadi teada, et ta oli Siberis surnuks külmanud.

Pärast seda kolis Pankratzide pere Eestisse, sest nad olid kuulnud, et sealt saab kergemini välismaale. Samal ajal said vennad teada, et nende tädi, keda arvati surnuks, oli elus Lääne-Saksamaal.

Pankratzide pere andis sisse soovi asuda Lääne-Saksamaale. Järgmise nelja aasta jooksul said nad aga 18 korda eitavad vastused. Aastal 1974 õnnestus aga tädil neid lõpuks välja nõuda.

Jõudes Lääne-Saksamaale, olid nad imestunud — seal olid ärid mitmesugust kaupa täis, hästi riides inimesed, autod . . .

Vennad Peter ja Nikolai said hiljem tulla õpilas-loaga Ameerikasse (Liberty Baptist College, Lynchburg, Virginia). USA-s on nad esinenud kontsertidel ja televisioonis oma loodud usuliste lauludega, klaveri- ja trummi saatel. Nende noorim vend, Vladimir (19), on neile hiljem järgnenud ja on trummimees.

Nad on esinenud ka venekeelsetes raadio saadetes Venemaale, püüdes selgitada venelastele Ameerika elu ja vabadust.

„Nad ei tea midagi vabadusest," ütleb Peter. „Meiegi ei teadnud enne. Meile räägiti, et enamus ameeriklasi on vaesed ja kapitalistliku süsteemi orjad."

Peter ja Nikolai arvavad aga ka, et paljud ameerikalsed ei taha uskuda kommunistliku süsteemi varjukülgi.

KALLIST ABIKAASAT JA VENDA

KAUL ANDRUS KADAK'at

sündinud 24. mail 1903 Harjumaal — Eestis
surnud 4. juunil 1985 Torontos

mälestavad sügavas leinas

TIIU Torontos
ALBERT abikaasaga Eestis

GEORG HEIMBERG

sündinud 30. oktoobril 1916
surnud 26. mail 1985 Dallas, Texases

Mälestavad

TÜTAR ja POJAD perekondadega
FELLY HEIMBERG
MAILIIS ja ANTS SILDVE
LOORE ja ENDEL VAHI

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St. Toronto, Ont.
M5B 2C7
Õp. Udo Petersoo
3714 Beechollow Cres.,
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 9. juunil on SURNUAIAPÜHA jumalateenistused. Mt. Pleasant kalmistul kell 3 p.l. ja York kalmistul „N" osas, kell 5 p.l. Muusikalises osas „Estonia" orkester.

Pühapäeval, 16. juunil kell 11 h. Usuteadusliku Instituudi ORDINATSIOONIJUMALATEENISTUS. Ordineerib piiskop Karl Raudsepp, assisteerivad assessorid dr. A. Võõbus ja praost R. Reinaru, teenivad õp. E. Pähn ja õp. U. Petersoo. Jutlustab ordinand Kersti Kimmel. Solist mezzo-sopran Linda Koff. Orelil Lembit Avesson.

Pühapäeval, 23. juunil kell 12 päeval VÕIDUPÜHA JUMALATEENISTUS perekond Hiirte suvekodus. Teejuhised järgmises ajalehes.

Pühapäeval, 30. juunil pikk nädalalõpp — jumalateenistust ei ole.

Pühapäeval, 7. juulil kell 7 õhtul PÜHAPÄEVA JUMALATEENISTUS.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kiriku kantseleis teisipäeviti kella 6.00—8.00 õ. ja neljapäeviti kella 2.00—8.00 õ. Kiriku kanselei on avatud neljapäeviti kella 10.00—8.00 õ.

EELK PEETRI KOGUDUS
817 M. Pleasant Rd.,
Toronto, Ont. M4P 2L1
Praost Andres Taul. Tel. 483-6103
Kantselei tel. 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387
Tel. kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 9. juunil kell 11 h. Jutlustab piiskop K. Raudsepp.

SURNUAIAPÜHA JUMALATEENISTUSED pühapäeval, 16. juunil: kell 11 hommikul Westminster kalmistul; kell 2 päeval York kalmistul ja kell 4 p.l. Mount Pleasant kalmistul. Mängib Vaimulik Pasunakoor.

Viimane PIIBLITUND enne suvevaheaega, kell 10 hommikul.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kell 9.30 hommikul. Pühapäevakool.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti kl. 10.00—18.00 ja neljapäeviti kl. 12.00—15.00.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID kolmapäeva hommikuti kl. 9.30—12 päeval; neljapäeva õhtuti kl. 6—8.

OTTAWA EESTI EV.LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS
Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal.
Õp. O. Gnadenteich

JUMALATEENISTUS on laupäeval, 15. juunil kell 4.30 (mitte kell 3 p.l., nagu harilikult). Laululehed.

AVALDAME SÜDAMLIKKU KAASTUNNET KOOLIÕE SIGRID VALGELE ABIKAASA

NIKOLAI

surma puhul

HERMY KOPPEL
TALVI JALDRE
LEIDA MARKS
AINO PÄHN
LEIDA ZOOBEL
MARTHA VIINAMÄE
MAI KREEM
HILDA HAAMER
LUTY SAARNIIT
ÕIE KÄRNER

SÜGAVAT KAASTUNNET

LEIDA SIIDER'i

abikaasale ja perele

ENE-LIIS ja ILMAR MARTENS
ELFRIEDE VALLASTE
AINO ja HUGO ROONEEM

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough
Ontario
Tel. 698-7977 või 766-7853
kantseleis 921-9417

SURNUAIAPÜHA JUMALATEENISTUS Mt. Pleasant kalmistul pühap., 16. juunil kell 11 hm. eestlaste peamise matusepaiga juures. Lahkunute mälestamine. Laule saadab orelil G. Iltal.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kell 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Pühapäeval, 9. juunil kell 11.00 h. JUMALATEENISTUS. Teenivad A. Seppi ja E. Saraoja.

Kolmapäeval, 12. juunil kell 7.30 õ. PIIBLIPALVETUND ainel Joh. Ev.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Juti. Kaljo Raid
36 Bards Walkway, Willowdale,
Ontario M2J 4T9
499-6488

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL kell 3—3.30 p.l.

Pühapäeval, 9. juunil kell 10.15 h. PÜHAPÄEVAKOOL täiskasvanutele ja noortele, kell 11.00 h. lastele. Kell 11.00 h. JUMALATEENISTUS, K. Raid, solist M. Wilbiks — sopran. Kell 6.00 õ. NOORTEKOORI ÕHTU, juhatab Ch. Kipper.

Teisipäeval, 11. juunil kell 11.00 h. PENSIONÄRIDE PALVE-KOOSOLEK.

EELMISE NÄDALA RISTSÕNA LAHENDUS

Põiki: 1. Takso, 6. Patse, 11. Kop, 14. Iduka, 15. Raiun, 16. Ara, 17. Luristamine, 19. Ain, 20. Aset, 21. Ühik, 22. Ruske, 24. Sült, 26. Iguaan, 27. Selili, 30. Marist, 32. Olude, 33. Torma, 34. Ura, 37. Muhe, 38. Looma, 39. Elus, 40. Pst, 41. Koidu, 42. Press, 43. Ahaste, 45. trikke, 46. Kamass, 48. Koos, 49. Oliiv, 50. Aero, 52. Tapa, 56. Rvn, 57. Anglomaanil, 60. Kae, 61. Tarmo, 62. Stuka, 63. Erk, 64. Etaan, 65. Tuvid.

Püsti: 1. Tila, 2. Adus, 3. Kure, 4. Skitside, 5. Das, 6. Praht, 7. Aami, 8. Tiik, 9. Sun, 10. Energia, 11. Kaasatulek, 12. Orika, 13. Panen, 18. Tüli, 23. Uus, 25. Üle, 26. Irma, 27. Somp, 28. Elus, 29. Luhtaminek, 30. Moode, 31. Armu, 33. Toit, 35. Rusk, 36. Asse, 38. Loss, 39. Eristatu, 41. Kasvate, 42. Pro, 44. Hai, 45. Toom, 46. Korke, 47. Alvar, 48. Kroon, 50. Agra, 51. Elma, 53. Anuv, 54. Piki, 55. Alad, 58. Nat, 59. Ast.

Eksitus eelmise nädala ristsõnas oli juhtunud. Reas 5-alla peab olema „Oas" (seletus — Ühes kaunviljas).

VÄLISKATUSE JA KORSTNA PARANDAMINE
Tasuta eelarve. Soome ehitajad.
Helistage Veli Salminen'ile,
tel. 492-1351.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS
21 Swanwick Ave. Tel. 698-5645
Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres.,
Markham, Ontario L3R 4L2
Tel. 477-6248

Kolmapäeval, 5. juunil kell 7.30 õhtul EVANGEELIUMI KUULUTUS. Kõneleb pastor Terry Lige. Solist Raul Pumber.

Pühapäeval, 9. juunil kell 2 p.l. KOGUDUSE TUND. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb A. Laur. Laulab noorte trio. Issanda surma mälestamine. (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.). Kell 6 õ. INGLISKEELNE JUMALATEENISTUS. Kõneleb Toomas Rüdmik.

Kolmapäeval, 12. juunil kell 7 õ. PALVEÕHTU.

IGAVESELE UNELE SUIKUS MEIE ARMAS ABIKAASA, ISA, VANAISA JA VANA-VANAISA

N. VALGE

sündinud 2. jaanuaril 1899 Tartus
surnud 30. mail 1985 Torontos
Kirstupanek 4. juunil kell 7.30 õ. Peetri kirikus,
ärasaatmine 5. juunil kell 10 hommikul Peetri kirikust York kalmistule.

mälestavad

ABIKAASA
POEG abikaasaga
EVI ja RAGNAR
LILLY, JOHN ja MONIKA

„Kalmuküngas kõrge
valu vaigista."

ARMAST SUGULAST JA SÕPRA

KAPTEN-MAJOR

NIKOLAI VALGE, sen.

VR II/3

mälestavad leinas

ANTON ja ROSALIE GUSTAVSON
VELLO ja NELLY HUBEL
PETER GUSTAVSON
VOLDEMAR ja STELLA GUSTAVSON
EVI KILU

LAHKUS IGAVIKKU MEIE UNUSTAMATA ARMAS

KAPTENMAJOR

NIKOLAI VALGE

VR II/3

mälestavad kurbuses

TIIU ja AKSEL LOORPERE
IRENE ja ELMO POOLAR
MARCELLA ja GURI RAAG
EILI ja EVALD SÕERD
ALLA ja RAIMOND TRALLA

ARMAST UNUSTAMATA SÕPRA

SV. KAPTENMAJOR

NIKOLAI VALGE't

VR II/3

mälestavad leinas

VALVE ja HARALD MANDEL
HELMI ja JAAN TAAVET
HELGA ja ANTS SOOMBERG
EMMI ja ARVED VAHER
ASTRA ja VIKTOR REIN
REET ja LEO KANN
LINDA SAARNIIT

LEINAME OOTAMATULT LAHKUNUD KALLIST ÕEMEEST, ONU JA VANAONU

NIKOLAI VALGE't, sen.

VALENTIN ja THERESE
TAMARA
TALVI, OLEV ja lapsed
LEENA
TIINA ja REIN
THOMAS, LINDA ja LISA

KSV. KAPTEN-MAJOR

NIKOLAI VALGE't

VR II/3

mälestab

TORONTO EESTI VÕITLEJATE ÜHING

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBI LIIGET

NIKOLAI VALGE't

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

R. S. KANE Ltd.

MATUSEMAJA

UUS ASUKOHT
6150 Yonge St.
(Goulding Ave., lõunapool Steeles)
Willowdale
221-1159

KUULUTUSED

palume talitusele anda KUNI KL. 8 ESMASPÄEVA ÕHTUL, et kindlustada nende ilmumine järgmises lehes.

Oma esimeest, asutaja- ja auliiget
KAP.-MAJOR
NIKOLAI VALGE't
VR II/3
mälestab leinas
EESTI OHVITSERIDE-KOGU KANADAS

ARMAST LAULUVENDA
NIKOLAI VALGE't
mälestab sügavas kurbuses
TORONTO EESTI MEESKOOR

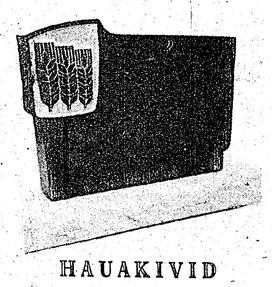

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto, M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147

ELEKTRIK
Igasugused elektritööd, parandused, uuendused, kodudes või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190
Lic. E1044

MÜÜGID

MÜÜA KRUNT
Present Island'il Georgian Bay's.
Täishind $15,000, mahamaks $1,800. ● Helistada 743-4435

OPTIKUD

RATAS OPTIK
465-6251
219 DANFORTH AVE., TORONTO
Suur valik parima kvaliteediga moodsaid raame. Kõik klaasiliigid saadaval. Täidame ka kodumaiseid retsepte — ÕIGESTI, ja soovikorral postitame.
Raamid $12.00—200.00.
KAASMAALASTELE
10% HINNAALANDUST.

MÄLESTAME KURBUSES ARMAST SÕPRA

NIKOLAI VALGE't

ja avaldame sügavat kaastunnet
Sigrid'ile ja pojale perekonnaga

LYDIA ja RALPH VIKSTEN

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST
TORONTO EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI
BRIDGE'I RINGI ESIMEEST

NIKOLAI VALGE't

mälestavad leinas

BRIDGE'I RINGI LIIKMED

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud
MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja *mõõdukad hinnad:*

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

Meie Elu

ÜKSIKNUMBRID ON MÜÜGIL:

TORONTO
Poko's Meat Products äris ... 767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris ..... 484 Queen St. W.
„Meie Elu" talituses ..... 958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen .... 141 Danforth Ave.
The Finnish Place ..... 5463 Yonge St.
THUNDER BAY
Finnish Book Store ..... 168 Algoma St.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. ● Tellige ja lugege „MEIE ELU". ● Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse (US$) 1 a. $44.00, 6 k. $25.00, 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga„ panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

Kapten-major Nikolai Valge VR II/3

IN MEMORIAM

Lugupeetud Vabadussõja veteran kapten-major Nikolai Valge VR II/3 eluküünal kustus 31. mail pärast lühikest, kuid rasket heitlust surmaga.

Nikolai Valge sündis Tartus 2. jaan. 1899.a. puusepa pojana. Oma hariduse sai Nikolai Tartu Aleksandri gümnaasiumis, kus sellel ajal oli 3 ettevalmistuse klassi ja 8 keskkooli klassi. Rinde lähenemise tõttu Eestile I Maailmasõjas, evakueeriti kool Venemaale ja Nikolail tuli koos vanematega siirduda Tallinnasse, kus temal avanes võimalus oma kooliharidust jätkata.

Kui algas Vabadussõda, siis Nikolai astus vabatahtliku koolipoisina rahvaväkke ja võttis esimestest lahingutest osa Narva rindel 1. Ratsarügemendi koosseisus. Rügemendi ülemaks oli rittmeister G. Jonson ja eskadroni ülemaks rittmeister J. Holmberg. Lühikest aega oli Nikolai ka ühe soomusrongi koosseisus võitlemas kommunistide vastu. Keskkooli lõpetamiseks saadeti Nikolai 1919.a. kevadel Tallinnasse. Pärast seda läks ta venna soovitusel teenima mereväkke.

Sõjalaev „Lembitu" madrusena võtab ta osa mitmest dessantoperatsioonist Lõuna-Eesti rannikul, kuni Väina jõesuudmeni, kus pommitati Landesveeri seisukohti.

Pärast Landesveeri sõja lõppu lähetati Nikolai Valge Eesti Vabariigi Sõjakooli Tallinnas, selle kooli esimesele kursusele. Lõpetas Sõjakooli 1921.a., ülendati noorem-leitnandiks ja määrati teenistusse s/l „Lennukil", kus oli nooremaks ohvitseriks 6 aastat. Järgmiseks teenistuskohaks oli komandör s/l „Lainel". Olnud selle laeva komandöriks 4 aastat, ta teenis esimese ohvitserina või komandörina veel mitmel teisel Eesti sõjalaeval, kuni kommunistlik Vene okupeeris Eesti.

Silmapaistva vahvuse eest Vabadussõja 17-s lahingus, annetati Nikolai Valgele VR II/3. Viimaseks auastmeks oli mereväe kapten-major.

Kui 1940. a. Eesti armee liideti punaarmee koosseisu, määrati Nikolai Valge majorina 645. suurtükiväe polgu koosseisu. Selle polgu koosseisus ületas 1. juulil 1941 Nõukogude Liidu piiri, millist alandavat käiku mäletavad kõik eesti sõdalased, kes pool-vangidena seda teed käisid.

Venemaal Ostrovi rajoonis oli 645. suurtükiväe polgul esimene kohtumine pealetungivate saksa väeosadega. Nagu paljud teised, kasutas Nikolai Valge seda juhtu üleminekuks sakslaste poolele ning tagasitulekuks Eestisse. Ta tuli Tallinnasse ja astus Eesti Omavalitsuse teenistusse.

Teistkordsel Eesti lagunemisel punaarmee valdusesse, õnnestus Nikolail põgeneda koos abikaasaga Saksamaale, kust 1949. a. pääseb Ühendriigesse. Ümber-asununa töötas Niagara Falls'is mitmel alal, kuni 1970. a., mil asus elama Kanada. Oma elukohaks valis Toronto linna, kus veetis oma ülejäänud eluaastad pensionärina.

Kapten-major Nikolai Valge sai üldiselt tuttavaks nii USA-s kui ka Kanadas oma elava osavõtuga seltskondlikust tegevusest eesti organisatsioonides ja Ohvitseridekogu organiseerimisel USA-s ja Kanadas. Kanadas ta on olnud Ohvitseridekogu esimeheks selle asutamisest alates.

Lahkunut jäid leinama lesk, poeg abikaasaga, lapsed ja lapselapsed.

Olgu Sul kerge taluda võõramaa mulda!

A. NÕMMIK

Eesti arst valvekorras

8. ja 9. juunil
dr. A. Rebane 481-6383
15. ja 16. juunil
dr. R. Pahapill 921-7777
22. ja 23. juunil
dr. J. Marley 921-7777
29. ja 30. juunil, 1. juulil
dr. M. Leesment 481-6834

Kiri Quebecist

Emadepäev Montrealis

Emadepäeva tähistamine algas armulaua-jumalateenistusega Jaami kirikus. Jumalateenistuse liturgilise osa, kus täienduskooli õpilased, Tiina Sirgo, Mark Paul Altosaar ja Kristjan Puhvel püha kirja lugesid, pidas õpetaja H. Laaneots ja jutluse — õpetaja-ameti kandidaat H. Altosaar. Oma jutluse rajas Altosaar Õpetussõnade peatükile 31, mis ülistab tublit naist. Ta vaatles naise ja ema osa ühiskonnas aegade vältel ja kaasaegsete ilmavaadete taustal.

Jumalateenistuse lõppedes siirduti koguduse saali Emadepäeva aktusele, millega oli liidetud täienduskooli lõppaktus, nagu seda juba aastaid on praktiseeritud. Avasõna täienduskooli aktusele ütles kooli õpetaja, pr. Hilja Teose, kes ühtlasi teatas, et kooli kursuse on edukalt lõpetanud Tiina Sirgo ja Kristjan Puhvel. Koos lõputunnistustega said lõpetajad oma edukuse tunnustusena V. Kimberg-Kotkase värsiraamatud ja lillekimbud. Tunnistused alamate klasside lõpetajaile jagas välja kooli õpetaja, H. Altosaar.

HÜVASTIJÄTU KÕNE

Hüvastijätu kõne koolile ja tänu tema õpetajaile ütles Kristjan Puhvel. Kõne oli sisukas, hästi ette valmistatud ja laitmatult ette kantud. Nagu selle tõenduseks, Võitlejate Ühingu esindaja, Ülo Ojamaa, teatas, et kõnelejat, kui parimat eesti keele *rääkijat koolis*, on vääristatud ühingu ränd-auhinnaga, miniatuurse sinimust-valge laualipuga hõbealusel.

Et koolil, hoolimata õpilaste vähesest arvust, pole puudust valediktoritest, tõestas teine lõpetaja, mullune rändauhinna võitja, Tiina Sirgo, kes soojel sõnul meenutas oma kogemusi täienduskoolis, kuhu tema vanemad teda suurest kaugusest hoolimata igal koolipäeval järjekindlalt tõid.

Lõpuks võttis sõna Kooli Lastevanemate Kogu esindaja, Dr. M. Puhvel, kes jagas tunnustust ja tänu õpetajaile nende ennastsalvaga töö eest.

Täienduskooli lõpuaktuse lõpetas pr. H. Teose tänuavaldusega kooli ja selle õpetajate nimel kõigile, kes kooli tegevusele on kaasa töötanud ja avaldas soovi, et side kooli ja selle lõpetajate vahel püsima jääks.

Aktuse emadepäeva osa algas kooli koori lauluga pr. H. Teose juhatusel ja helikunstniku, K.J. Raudsepa klaverisaatel. Lauldi südilt ja hoogsalt kolm laulu, „Kallis emakene", „Minu veli virvipuu" ja „Meie koome kangast".

Järgnes deklamatsioon, „Ema, võta põlvele" kahe vapra noormehe, Mark Paul Altosaare ja Juhan Nurmbergi ettekandel.

Edasi, Tiina Sirgo esitas Mozarti klaverikontserdi op. 622-II osa.

Kõne emadele pidas pr. Katrin Heyduck, kes, muide, on ka Montreali eesti täienduskooli vilistlane. Kõne, mis puudutas ka välis-eesti ema rolli võitluses eestluse püsimise eest, oli siiras, oludekohane ja vaba kulunud shabloonidest. Kes muu võiks kõnelda asjatundlikumalt eesti laste kasvatamisest väljaspool kodumaad, kui üks ema, kes ise sündinud ja üles kasvanud väljaspool Eestit? (Kõne on lühendatud kujul ära toodud meie lehes teisal).

ETTEKANDED

Seepeale esitas äsjasem täienduskooli vilistlane, Ingrid Sirgo R. Schumanni klarnetisoolo „Õine ratsur".

Eeskava viimase numbrina kandsid Tiina Sirgo ja Kristjan Puhvel ette I. Ivandi „Seda rääkis mulle ema".

Õpetaja H. Laaneots pidas aktuse lõpp-palvuse, mispeale ühiselt lauldi „hümni" emale, „Ema süda".

Kõik noorte ettekanded olid suure hoolega ette valmistatud ja said teenitult aplausi osaliseks ja aktusel kuuldu ja nähtu andis tunnistust sellest, kuidas õpetajail jällekordselt, lastevanemate ülimaks rahulduseks, oli korda läinud arendada eesti keele oskust, ja süvendada rahvuslikku meelsust õpilaste hulgas ning tiivustada neid õppetööst osa võtma.

◍

Ühenduses emadepäevaga vääriks ehk mainida, et oleme üks vähestest rahvustest (kui mitte ainsaks), kellel on oma eriline laul, millega sel puhul emadele lugupidamist väljendada. Teatavasti sai emadepäev oma alguse philadelphlase, Miss Anna Jarvis'e algatusest. 1910 tähistati seda juba mitmes osariigis ja 1913 ja 1914 sai emadepäev kongressil ametliku tunnustuse. Juba 1923 oli see ilus traditsioon jõudnud Eestisse, kus seda Nais-Karskusliidu algatusel ülemaaliselt harrastati. Eesti tavade kohaselt polnud mõeldav, et ühte sellist pidustust oleks peetud ilma sündmusekohase lauluta. Ja mei oli õnn omada ühte üldiselt tuntud ja armastatud laulu, mis oli nagu loodud selleks otstarbeks. See oli meie ärkamisaegse kooliõpetaja ja helilooja Eduard Aleksander Thomsoni komponeeritud „Ema süda".

Meenutatagu E. A. Thomsonit ühenduses emadepäevaga ka sel põhjusel, et tänavu möödus 140 aastat tema sünnist. (sünd. 1845 Kuigatsis, surnud 1917 Peterburis).

- ts -

Leeripüha Kolmainu koguduses

Toronto Kolmainu koguduses oli leeripüha Nelipühal, 26. mail, mil leerinoored, kes möödunud aasta novembris algasid leeriõppimisega, said õnnistatud. Õp. O. Gnadenteich õnnistas neli noort: John Arbu Kadai, Krista Ann Kadai, Toivo Lainevool ja Joseph Elmar Pall. Laulis koguduse naissambel, keda orelil saatis organist Georg Iltal. Jumalateenistusest osavõtjad täitsid kiriku — üle 200.

Kui oreli eelmäng oli lõppenud ja organist algas Ambrosiuse „Jumal sind me kiidame, sinu suurust armujõudu" ja õpetaja noorte ees sammudes läbis püstiseisva koguduse, liikudes altari ette, oli leerikogudus kantud tõsisest tundest, et see on eriline silmapilk noortele, kes Jumala ja koguduse ees oma usust tunnistust soovivad anda.

Õpetaja oma õnnistamiskõnes märkis Õpetussõnade 3, 5-7 alusel, et meie oma elukäigul mõistuse ja tarkuse peale ei toeta, vaid Tema peale, kes maailma on loonud ja Jeesuses Kristuses inimkonna lunastanud. Vanemad on kasvatamisel oma osa andnud — õpetanud hea ja kurja vahel vahet tegema, koolitanud ja eluks ettevalmistanud — selle läbi vajalikke eluvõimalusi noortele kätte ulatades. Kuid vahendid, mida inimesele tööoskus ja haridus annavad, jäägu ikka vahendeiks, millega igapäevast leiba teenime. Tarkuse ja mõistusega saavutatu on vajalik eluvahend, mida aga nii kõrgele pedestalile ei pea asetama nagu oleks see jumalus. Hädaoht on, et inimesest saab eluvahendite jumaldaja, kes elab Jumalast kaugel. Inimesed ja rahvad Jumalast kaugel olles teevad ekslikke otsusi. Seepärast ütleb Jumal armastavalt isaliku hoolega ka täna teile, noored; „Käige oma teede peal ja õppige teda tundma, siis teeb tema su teerajad tasaseks". Kui Jumalat nii tunneme, nagu ta ennast Pühas Kirjas on meile ilmutanud ja usume temasse, siis käite eluteed ja teete tööd Jumala õnnistuse saatel.

Seejärel lugesid leerinoored apostlikku usutunnistust ja vastasid kõigile küsimustele kõlava „jah-ga".

Järgnes päevakohane jutlus ja armulaud koos vanemate ja sõpradega. Tänamise ja õnnistamisetalituse järele lauldi: „See armas Jumal nüüd, ka võtku muret kanda."

Kolmainu koguduse leerinoored. Vasakult: Joseph Elmar Pall, Krista Ann Kadai, John Arbu Kadai ja Toivo Lainevool. Ees organist G. Iltal ja õp. O. Gnadenteich. Foto — L. Rossbaum

Esi- ja uudisettekandeid „Estonia" kontserdil

SOLISTIKS TSHELLOKUNSTNIK JAAN JÄRVLEPP

Oma 11. juuni kontserdiks on „Estonia" Koor kutsunud tshellokunstniku Jaan Järvlepp'a Ottawast.

Dr. Järvlepp on ulatusliku muusikalise eriharidusega kunstnik. Ta lõpetas Ottawa ülikooli, saavutas magistrikraadi Montrealis — McGilli ülikoolis ja lõpetas oma hariduskäigu San Diegos, University of California kompositsiooni doktorina.

Järvlepp töötab nüüd Ottawas küll vabakunstnikuna, heliloojana ja mängib Ottawa Symphony orkestris.

Heliloojana kasutab Järvlepp kaasaegseid loomingulisi tõekspidamisi ja kõrgele arenenud tehnikat. Samal ajal on tema helipalett nii avar, et see ulatab ka kirikukellade mänguni. See oli Jaan Järvlepp, kes teatavasti kirjutas eestiainelise kellamängu Esto '84 tähistamiseks ja tema initsiatiivi kaudu helises eestlilisi viise ka Kanada pealinnas, Parlamendihoone kõrgest kellatornist.

Järvlepp'a kaasabil kujuneb eelseisev „Estonia" Koori kontsert läbini eesti heliloomingu kontserdiks. Järvleppa kavas seisab töid kolme Torontos elava helilooja sulest: Avesson, Raid ja Toi. Raidi ja Toi helitöid oleme vahest, eriti kirikuvõlvide all juba kuulnud. Avesson aga kirjutas „Estonia" Koori palvel üsna värskelt uue pala tshellole ja nüüd *toob Järvlepp selle esiettekandele.*

Kui Avessoni helitöö on vahest õige värske, siis aastaarvuga 1985 on märgitud ka Järvleppa enda soolotshellole kirjutatud „Cadenza". Nõnda kohtame neid heliloojaid otse tänapäevase ja värske stiiliga heliloojatena.

Ka klaverisaatja, kes Järvleppaga koos astub Walter Halli lavale, on Toronto muusikapublikule meeldivaks uudiseks. See on Ottawas elunev noor eestisoost muusik-pianist Helgi Eiso-Fatovic.

Nõnda kujuneb eelseisvast 11. juuni kontserdist meie kontsertpublikule jälle ootusi lubav muusikaline sündmus, olgu siis kontserdi kava kui ka noorte eestisoost kunstnikega kohtamise läbi.

Kontsert teisipäeval 11. juunil, Toronto ülikooli muusikafakulteedis algab kell 7.30 õhtul.

Jõekääru talgud

Korrastustalgud Jõekääru suvekodus on ette nähtud 8. ja 15. juunil; talgutööks on peamiselt koristamine ja värvimine. Talgud algavad kell 9. hommikul ja lõpevad kell 4 peale lõunat. Lõunaks on talgulistele supp. Kaasa võtta labidad, rehad, töökindad ja hea tuju. Koguneda köögi juurde. Talguteks registreerida: Helle Arro — 449-4209, Helgi Sambla — 222-1830, Reet Medri — 633-5161.

T.E.N.S. JUHATUS

Nihitsa veste

Karjapoiss Rakvere laadal

See oli vist 1929. aasta kevadel, mil isa võttis mind esmakordselt laadale kaasa. Varematel aastatel kippusin küll kaasa, aga isa arvas, et linnas võib õppida vurledelt rumalaid kombeid.

Ega siis midagi kui logistasime hommikul kell kolm kodust välja, sest meilt oli Rakveresse üle kahekümne vene versta. „Vanal" oli ühte-teist laadal müüa, mistõttu pidi varakult kohal olema. Linna jõudes jäi isa vankri juurde ja mul lubati laadal ringi vaadata.

„Vaata, et sa midagi oma käega võtma ei hakka," hoiatas isa. Andis mulle 25 senti laadaraha ning „rahamehena" asusin laada saladusi avastama. Hoidsin silmad hoolega lahti, et mõni suurem peale ei astuks. Kõndisin rahvamurrus nagu kääbus hiiglaste riigis.

Jäin peatuma hiigelsuure tünni juures. See oli umbes kolm sülda kõrge ja vähemalt kolm sülda läbimõõdus. Vitste asemel olid terasvaierid ümber. Üleval oli rõdu pealvaatajatele, kuhu viis rauast redel. Redeli kolmandal pulgas seisis jändrik mees ja kisas täiest kõrist:

„Astuge ligi! Astuge ligi! Esimest korda Eestis ja teist korda Rakveres. Kümne minuti pärast algab surmatants vanakuradi võivitsikus. Vennad Morandud, kes ei karda suurestüki pauku ega seakisa, sõidavad selles vitsikus nagu kärbsed laes. See pole tattninadele ega nõrkade närvidega indiviidiumidele — need võivad ehmatusest tünniservalt alla kukkuda. Ainult kümme senti."

Rahvast trügis redelit pidi üles. Maksin ka kümme senti ja ronisin üles. Kartsin küll, et mulle piletit ei müüda, kuna olin veel tattnina, aga müüja silm ei vilkunud ka kui pileti müüs. Vaatasin alla tünni põhja, kus kaks punastes overallides meest käivitasid mootorrattaid. Viimastel olid sumbutajad ära võetud, mistõttu põrgulärm ja palju vingu.

Etendus algas. Rahvale näidati tol ajal uskumatut asja. Mehed sõitsid tünnis ringi just nagu oleksid seinte külge kleebitud. Kogu etendus kestis ainult viis minutit ja siis käsutati „publik" rõdult alla trööstiga, et ega head asja palju saa. Redeli kõrval seisis trobikond hallides vattides maapoisse, kes nagu nende märkustest selgus, uurisid naiste kleidisabasid. Ma katsusin ka vaadata, aga mulle käratati peale.

„Poiss ära vahi — jääd pimedaks!"

Ühe plagu all müüdi lõunamaa puuvilja, sest omal maal oli eelmisel talvel külm viljapuid rikkunud. Üks maapoiss ostis banaani, lõi kohe hambad sisse ja vandus:

„See on ju lausa pattus. Niisugust solki müüte ausale inimesele."

Müüja irvitas lai a lõuaga ning tegi „matsisurakale" selgeks, et banaan tuleb enne söömist koorida. Samas tingis üks rannamees apelsini pärast. See maksis viis senti, aga rannamees tingis alla. Viimati oli kaup koos, aga siis küsis silgupüüdja:

„Kas see apelseen on ka hea?"

„See on nii hea, et viib keele . . ." vastas müüja.

Siis tõstis rannamees oma jämeda sõrme nagu äkkepulga püsti ja ähvardas:

„Aga kui ma ta kodus lohki leikan ja on seest porisema läind, siis . . ."

See kõlas nagu ähvardus surmanuhtlusega.

Laadaplatsi ühes nurgas müütasid mustlased hobuseid. Väikseid tõmmunahalisi mustlaspoisse keris rahva hulgas nagu tarakane. Ühe saia- või suslanaise plagu ees pistis keegi mustlaspoisile kümme senti pihku ja käskis laulda. Rahvat kogus ümber ning poisid polnud kadedad ja lasid laulu lahti. Aga selle laulu tekst oli selline, et tünnijämedune suslanaine kargas nagu Issanda isiklik välk poistele harja kinni ja ladus ehtsaid „tuhvleikasid" keset silmnägu. Poisikesed päästeti raevutseva naise käest kahe vanema mustlase poolt, kes keerutasid piitsanööri otsas olevaid mutreid ning ähvardasid suslanaisel tagapoole õitsema lüüa. Kadusin kiiresti minema, sest lööming on lustilik pealt vaadata kui ennast hulgas ei ole.

Koduteel jäi meelde üks musta habemega mees, kes oli laada peal rohkesti asunikke kergitanud. Seisis püsti vankril, rooskas hobust ja karjus täiest kõrist mingit muistset sõjalaulu. Järsku kukkus vankrikast koos kange mehega kraavi. Hobune vehkis tühjade ratastega koju poole. Vankrikastis olev põrsakast oli lahti läinud ka kaks musta põrsast lippasid ülejala traavi Kloodi kuusikusse. Kunagine kange mees oli järsku kaine ja nõutu: kas minna hobust või põrsaid püüdma. Endine sõjakus oli nagu pühitud.

Naabri karjapoiste hulgas olin terve nädala lai leht, sest oli palju jutustada sellest laadapäevast.

NALJAD

Surmani haige Brezhnev kutsub Andropovi oma juurde ja ütleb:

„Juri, minu aeg on läbi. Palun käi vene rahvaga hästi ümber."

„Ära tunne muret, Leonid," tröösti Andropov. „Üks kahest: kas inimesed järgnevad mulle või sulle."

◍

Pastor loeb ajalehes oma surmakuulutust. Ärritatult helistab ta kohe piiskopile. See vastab:

„Loomulikult lugesin ka mina teie surmakuulutust; aga nüüd öelge mulle, kust teie helistate?"

◍

KUHU MINNA?

● **Teisip., 11. juunil „Estonia" kontsert Walter Hall'is algusega kl. 7.30 õ.**

● **Neljap., 13. juunil küüditamise aastapäeva ekumeeniline jumalateenistus St. Pauli kirikus, 227 Bloor St. E. algusega kl. 7.30. õ.**

● **Laup., 29. juunil Seedrioru Suveharjapidu. Kontsertaktus kl. 4 p.l., vabaõhuetendus kl. 9.30 õ.**

Abielutüli. Naine kriiskab:

„Kõik mehed on idioodid!"

„Sa eksid, kallis," kohmab mees. „On olemas ka poissmehi."